Handbok för stöd för lärande och skolgång

Sibbo kommuns utbildningssektor

UTKAST

uppdaterad 24.11.2026

Innehållsförteckning

1 Inledning 5

2 Stöd för lärande och skolgång (LP kapitel 7) 5

2.1 Elevens rätt till stöd för lärande och skolgång (LP kapitel 7.1) 6

2.1.1 Anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Sibbo 8

2.1.2 OKTU-gruppen 8

2.1.3 Årsklockan för stödet för lärande i Sibbo 11

2.1.4 Kartläggning av lärandet på olika årskurser i Sibbo 15

2.1.5 Ansvar för anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Sibbo 15

2.1.6 Bedömning av elev som behöver stöd (LP kapitel 6) 16

2.1.7 Samarbete i anslutning till stöd för lärande i Sibbo 17

3 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande (LP kapitel 7.2) 18

3.1 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande 18

3.1.1 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande i Sibbo 19

3.2 Gruppspecifika stödformer – mål och anordnande (LP kapitel 7.3) 21

3.2.1 Gruppspecifika stödformer samt målen för och anordnandet av dessa i Sibbo 21

3.2.2 Allmän stödundervisning som ges av en lärare 22

3.2.3 Allmän stödundervisning som ges av en lärare i Sibbo 23

3.2.4 Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare 23

3.2.5 Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare i Sibbo 24

3.2.6 Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning 25

3.2.7 Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning i Sibbo 26

3.3 Elevspecifika stödåtgärder (LP kapitel 7.4) 29

3.3.1 Elevspecifika stödåtgärder i Sibbo 30

3.3.2 Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd 31

3.3.3 Plan för genomförande av elevspecifikt stöd 32

3.3.4 Plan för genomförande av elevspecifikt stöd i Sibbo 33

3.3.5 Beslut om stöd 34

3.3.6 Beslut om stöd i Sibbo 35

3.3.7 Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning 36

3.3.8 Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning i Sibbo 37

3.3.9 Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i i smågrupp i ett eller flera läroämnen 37

3.3.10 Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupper i Sibbo 38

3.3.11 Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass 39
3.3.12 Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass i Sibbo 39
3.3.13 Tolkningstjänster 40
3.3.14 Elevspecifika biträdestjänster 41
3.3.15 Hjälpmedel 41
3.3.16 Tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel i Sibbo 42
3.3.17 Elevspecifika biträdestjänster inom den grundläggande utbildningeni Sibbo 42
3.4 Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen (LP kapitel 7.5) 44
3.4.1 Avgränsning av lärokursen i ett läroämne 44
3.4.2 Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen i Sibbo . 45
3.4.3 Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl 46
3.4.4 Befrielse av eleven från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl i Sibbo 47
3.5 Anordnande av grundläggande utbildning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga (LP kapitel 7.6) 48
3.6 Undervisning för en elev som är patient inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst (LP kapitel 7.7) 49
3.6.1 Undervisning för elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst i Sibbo 50
3.7 Kontinuerligt stöd i övergångsskeden, samarbete och smidig överföring av information (LP kapitel 7.8) 50
3.7.1 Stödets kontinuitet i övergångsskeden, samarbete och smidig informationsöverföring i Sibbo .. 51
3.7.2 Samarbete i övergångsskeden i Sibbo 51
4 Praxis inom stöd för lärande och skolgång i Sibbo 53
4.1 Stöd för lärande och skolgång inom språkbadsundervisningen i Sibbo 53
4.2 Ordnande av undervisning som ges av speciallärare inom förskoleundervisning i Sibbo 54
4.3 Inledande av den grundläggande utbildningen senare (Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 5.5.5) 54
4.3.1 Inledande av den grundläggande utbildningen senare i Sibbo 55
4.4 Överföring av uppgifter om eleven 55
4.4.1 Överföring av uppgifter mellan utbildningsanordnare 55
4.4.2 Överföring av elevvårdens uppgifter 56
5 Elevvårdens del i anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Sibbo 56
5.1 Stöd för lärande och elevvård i Sibbo 57
5.2 Individuell elev- och studerandevård 57
5.2.1 Individuell elev- och studerandevård i Sibbo 58
5.3 Konsultation och diskussioner mellan yrkesutbildade personer 58

Bilaga 1: Memo för den undervisningsgruppsspecifika OKTU-gruppen 60

1 Inledning

I denna Handbok om stöd för lärande och skolgång sammanställs stödet för lärande och skolgång i förskolorna och den grundläggande utbildningen i Sibbo kommun samt lagstiftning om och riktlinjer för elevvården. Förfarandena följs vid alla skolor i Sibbo.

Handbokens disposition och rubricering följer kapitel 7 i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014), Stöd för lärande och skolgång. Bestämmelser om elevvård finns i kapitel 8 i läroplansgrunderna och i denna handbok behandlas elevvården i kapitel 5.

De texter i handboken som visas med svart textfärg eller som är kursiverade är hämtade från läroplansgrunderna, lagstiftningen eller Utbildningsstyrelsens anvisningar. Sibbo kommuns gemensamma anvisningar visas med blått.

2 Stöd för lärande och skolgång (LP kapitel 7)

Den grundläggande utbildningens uppgift är att ge alla elever likvärdiga möjligheter till framgång och utveckling i sitt lärande. Systematiskt genomförda undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande ger en hållbar grund för både lärandet och för att anordna stöd för lärande och skolgång. Digital och fysisk tillgänglighet ska beaktas i all verksamhet i skolan. Eleven ska ges möjligheter att uppleva att hen lyckas i sitt lärande och som gruppmedlem och hen ska stödjas i att skapa en positiv uppfattning om sig själv, sitt lärande och sitt agerande som medlem i gemenskapen. Skolans uppgift är att säkerställa ett tillräckligt och ändamålsenligt samarbete med elevens vårdnadshavare. Också vårdnadshavaren har en aktiv roll i att stödja elevens lärande och skolgång. I texten avses med vårdnadshavare framöver även annan laglig företrädare för eleven.

Anordnande av undervisning och skolgång grundar sig på systematiskt genomförande av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande. Syftet med dessa är att säkerställa möjligheten för alla elever att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs. De gruppspecifika stödformerna som ska erbjudas alla elever är allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket samt undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning. Om de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga för eleven ska elevspecifika stödåtgärder erbjudas. Elevspecifika stödåtgärder är undervisning som ges av en speciallärare delvis i en specialklass och i samband med annan undervisning, undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i specialklass, undervisning som ges av en specialklasslärare i specialklass och tolknings- och biträdestjänster samt

hjälpmedel som ges eleven med stöd av 31 § 1 mom. Behovet av elevspecifika stödåtgärder ska bedömas och planeras och beslut i enlighet med lagen om grundläggande utbildning ska fattas så snart som möjligt om de gruppspecifika stödformerna inte är ett tillräckligt stöd för eleven. Om de stödformer och stödåtgärder som erbjuds eleven inte är tillräckliga för att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs, är det möjligt som en lösning i sista hand att avvika från målen i läroämnet eller läroämnen i den grundläggande utbildningen.

Utgångspunkten för att anordna lärande och skolgång är såväl den enskilda elevens som hela undervisningsgruppens styrkor och vad eleverna behöver utveckla och lära sig. Man ska se till att eleven upplever att hens behov av stöd i lärande och skolgång identifieras och beaktas och att hen får det stöd hen behöver. Stödet för lärande och skolgång ska anordnas enligt principer om inkludering. För anordnandet av stöd är det avgörande att behovet av stöd identifieras i tidigt skede. Stöd för lärande ska i första hand anordnas i elevens egen undervisningsgrupp. Stödet ska vara flexibelt och systematiskt och om det behövs ska det ändras när elevens behov av stöd förändras.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder förutsätter systematisk ledning och systematiskt ledarskap. Utbildningsanordnaren och rektorn ansvarar för att stödåtgärder, resurser för åtgärderna, strukturella lösningar, ansvarsfördelning och arrangemang på ett ändamålsenligt sätt har införts i den lokala läroplanen och i en läsårsplan som baserar sig på den lokala läroplanen och att stödåtgärderna genomförs på ett systematiskt sätt. Effekten av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder ska utvärderas regelbundet. Alla anställda har ansvar för att leda det egna arbetet enligt gemensamt överenskomna principer och mål.

2.1 Elevens rätt till stöd för lärande och skolgång (LP kapitel 7.1)

En elev som har svårigheter att delta i undervisningen eller att klara av sina studier har rätt att få stöd för lärandet och skolgången. De undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande som utbildningsanordnaren säkerställt utgör en grund för att på ett ändamålsenligt sätt genomföra stödet som en del av verksamheten inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. I första hand ska gruppspecifika stödformer erbjudas, såsom allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket samt undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning. Eleven ska ges stöd enligt inkluderande principer i första hand i sin egen undervisningsgrupp.

En elev har också rätt att få elevspecifika stödåtgärder, om regelbundet deltagandet i de gruppspecifika stödformerna som erbjudits inte är tillräckliga för att stödja hen i studierna, eller om eleven fortfarande har svårigheter att delta i undervisningen. Elevens lärande och skolgång kan stödas med både gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder samtidigt. Genomförandet av stödet för eleven ska planeras och genomföras så att de gruppspecifika stödformernas och de elevspecifika stödåtgärdernas inverkan på skoldagens längd är förenlig med lagen om grundläggande utbildning och förordningen om grundläggande utbildning och inte orsakar onödig belastning för eleven.

Utbildningsanordnaren ska fatta ett förvaltningsbeslut utgående från en plan om det elevspecifika stöd som ska erbjudas eleven. Genomförandet av stödet följs upp och utvärderas, och om elevens behov av stöd förändras ska ett nytt förvaltningsbeslut fattas.

Genom gruppspecifika stödformer eller elevspecifika stödåtgärder avviker man inte från den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål i den lokala läroplanen. Eleven har alltid rätt att få undervisning i enlighet med vad som föreskrivs om antalet årsveckotimmar i förordningen om grundläggande utbildning.

Om det är nödvändigt att avvika från lärokursen och innehållet i ett visst läroämne på grund av elevens svaga prestationer, är det möjligt endast om eleven redan utöver andra former som en elevspecifik stödåtgärd fått specialundervisning i ifrågavarande läroämne av en speciallärare eller en specialklasslärare i en specialklass.

En avgränsning av lärokursen för eleven kommer i fråga först då eleven trots stödåtgärder inte uppnår vitsordet hjälpliga kunskaper (5). En tillförlitlig bedömning av behovet av att avgränsa lärokursen görs på det sätt som utbildningsanordnaren beslutar. I bedömningen ska dokumentation ingå över hur behovet av att avgränsa lärokursens mål och innehåll har konstaterats. Som stöd för bedömningen kan man använda utlåtanden av olika sakkunniga. Ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas och motiveras. I motiveringen ska anges vilka eventuella andra uppgifter och utredningar som ligger till grund för beslutet och de författningar som tillämpats ska anges.

Utöver lagen om grundläggande utbildning syftar också lagen om elev- och studerandevård till att främja elevernas lärande, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och till att förebygga att problem i anknytning till lärande och skolgång uppkommer. Med elevvård avses att främja och upprätthålla elevernas goda studieframgång, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande och understödjande verksamheter inom skolgemenskapen. Elevvården, som i första hand ska genomföras som förebyggande och gemensam elevvård, är den centrala formen av stöd för skolgång och deltagande och syftar i första hand till att påverka verksamhetskulturen i hela skolgemenskapen. Den gemensamma elevvården är en gemensam uppgift för

alla yrkesverksamma i skolgemenskapen. Därtill stöder elevvårdstjänsterna och den sektorsövergripande individuella elevvården elevernas individuella behov av stöd för lärande, välbefinnande och hälsa samt utvecklingen av sociala och psykiska färdigheter. Om en anställd vid en skola bedömer att en elev utöver stöd för lärande och skolgång enligt lagen om grundläggande utbildning behöver annat stöd, ska hen förfara enligt vad som föreskrivs i lagen om elev- och studerandevård om ansvaret att hänvisa eleven till elevvårdstjänsternas personal.

Närmare bestämmelser om elevvården finns i kapitel 8.

2.1.1 Anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Sibbo

Utgångspunkten för ordnandet av stöd för lärande och skolgång vid samtliga skolor och i alla klasser i Sibbo är systematiska undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande. Ordnandet av stöd för lärande och skolgång utgår från elevens och undervisningsgruppens styrkor och behov i anknytning till stöd. Utgångspunkten för utvecklingen av skolornas verksamhetskultur i Sibbo är inkluderande grundläggande utbildning. I inkluderande grundläggande utbildning kan varje elev agera, utvecklas och lära sig som en unik individ och medlem i gemenskapen. De lärare som undervisar eleven bedömer stödbehovet tillsammans och stödet ordnas i samarbete med eleven och vårdnadshavarna.

Målet för ordnande av stöd för lärande och skolgång i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen är tidig identifiering av stödbehov och förebyggande av svårigheter i anknytning till lärande och skolgång.

Stödet för lärande som eleverna behöver ordnas i första hand i elevens egen skola och undervisningsgrupp i enlighet med principerna för inkluderande utbildning. Eleven har rätt att få tillräckligt stöd så fort stödbehovet upptäcks. Arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande är på ett heltäckande sätt knutna till principerna för inkluderande utbildning. Stödet som ges till eleven ska vara flexibelt och planmässigt.

Lärarna bedömer behovet av stöd tillsammans med eleven och vårdnadshavarna. Vid behov kan även elevvårdspersonal (skolpsykolog, skolkurator, skolhälsovårdare) involveras. Stödet för lärande och skolgång planeras och åtgärdernas tillräcklighet och effekt utvärderas tillräckligt frekvent, vid behov i form av yrkesövergripande samarbete.

2.1.2 OKTU-gruppen

Vid samtliga skolor i Sibbo finns en regelbundet sammanträdande OKTU-grupp (OKTU = *Oppimisen ja Koulunkäynnin Tuki*, stöd för lärande och skolgång) som leds av rektorn.

När det gäller varje undervisningsgrupp bedöms och planeras de arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt behovet av gruppspecifikt stöd i den undervisningsgruppsspecifika OKTU-gruppen varje läsår. När det gäller en enskild elev behandlar OKTU-gruppen bedömningen av elevens stödbehov och planen för stödet innan ärendet skickas vidare till den som fattar förvaltningsbeslut, om stödbehovet förändras under läsåret.

I OKTU-gruppen ingår alltid skolans rektor och en speciallärare. Vid behov deltar även klasslärare, klassföreståndare och ämneslärare.

Undervisningsgruppsspecifik OKTU-grupp

Den undervisningsgruppsspecifika OKTU-gruppens uppgift är att stödja och involvera lärarna i genomförandet av arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt gruppspecifika stödformer.

Situationen i varje undervisningsgrupp behandlas vid OKTU-gruppens möte minst en gång per läsår under höstterminen. Syftet är att säkerställa att arrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande och de gruppspecifika stödformerna genomförs i alla undervisningsgrupper samt att alla lärare som undervisar eleverna har aktuell information om elevernas situation.

I gruppen kommer man överens om vem som ansvarar för att föra minnesanteckningar från de undervisningsgruppsspecifika OKTU-mötena (bilaga 1).

Det är viktigt att de resurser som riktas till stödet för lärande används på ett ändamålsenligt sätt. Inom ämnesundervisningen kan till exempel arrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande och genomförandet av det gruppspecifika stödet behandlas ämnesvis under ledning av rektorn och speciallärаren.

Bild: OKTU- gruppens sammansättning och uppgifter

Elevspecifik OKTU-grupp för stöd

Elevens behov av stöd bedöms i en OKTU-grupp för elevspecifikt stöd. I gruppen ingår alltid rektorn och en speciallärare eller specialklasslärare. Vid behov deltar även klassläraren eller klassföreståndaren samt andra lärare som undervisar eleven.

Om den pedagogiska bedömningen av elevens stödbehov behöver kompletteras med sakkunskap från elevvårdspersonal (skolhälsovårdare, skolpsykolog eller skolkurator), sammankallas en sektorsövergripande individuell expertgrupp för att behandla elevens ärende. Närmare information om gruppen finns i kapitel 8 i läroplanen.

Om en sektorsövergripande individuell expertgrupp sammankallas som stöd för bedömningen av elevens stödbehov ska, utöver det pedagogiska stöddokumentet, även ett memo om gruppens sammanträde och elevens individuella stödbehov dokumenteras under Memo-fliken i Wilma.

Speciallärarен eller specialklassläraren ansvarar för dokumentationen i det pedagogiska stöddokumentet medan till exempel klassläraren eller klassföreståndaren ansvarar för att upprätta memot från expertgruppens sammanträde.

Övergången till elevspecifika stödåtgärder

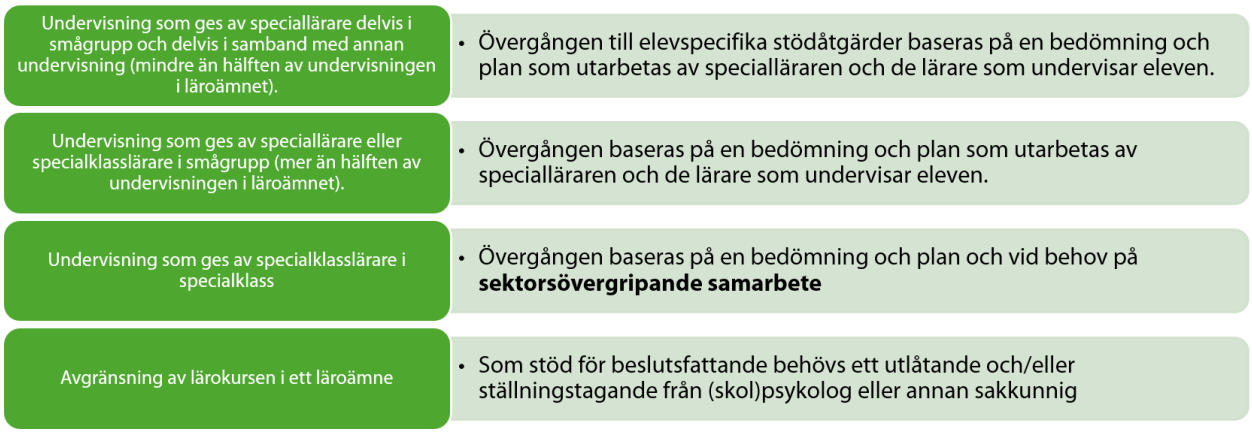

Eleven och dennes vårdnadshavare ska alltid höras om ordnandet av elevens undervisning och övergången till elevspecifikt stöd i syfte att tillsammans komma fram till en lösning som är i elevens bästa intresse. Om utbildningsanordnaren och vårdnadshavaren har olika åsikter om saken ska en individuell sektorsövergripande expertgrupp sättas samman och de olika åsikterna ska dokumenteras i elevens bedömning om behov av elevspecifikt stöd. Elever har alltid en lagstadgad rätt till stöd och vårdnadshavarna kan inte motsäga denna rätt, vilket innebär att utbildningsanordnaren kan fatta ett beslut om stöd mot vårdnadshavarnas vilja.

Skolans personal och vårdnadshavarna informeras om OKTU-gruppernas arbetssätt i början av läsåret.

En elev kan få både stöd för lärande och skolgång och insatser inom den individuella elevvården. Bestämmelser om stödet för lärande och skolgång och insatserna inom elevvården finns i olika lagar. I lagstiftning åtskiljs i juridiskt hänseende stödet för lärande och skolgång som regleras i lagen om grundläggande utbildning och den individuellt inriktade elevhälsan som regleras i lagen om elev- och studerandevård (se kapitel 8 Elevvård i läroplanen och kapitel 5 5 Elevvårdens del i anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Sibbo i denna handbok). Stödet som ges inom elevvården är frivilligt och för dess ordnande krävs samtycke från eleven eller dennes vårdnadshavare.

2.1.3 Årsklockan för stödet för lärande i Sibbo

I årsklockan för stödet för lärande beskrivs uppgifterna inom och ansvarspersonerna för stödet för lärande och skolgång under läsåret, som avtalats gemensamt i Sibbo.

Tidpunkt	Vad ska göras?	Ansvarspersoner
augusti	Man säkerställer att skolan har tillräcklig information om de elever som behöver stöd (i synnerhet nya elever)	Rektorn, klassläraren, speciallärare, klassföreståndaren och lärarna tillsammans, vid behov elevvården
	Man kontrollerar stödbehovet i grupperna och informerar klasslärarna och ämneslärarna om elevernas stödbehov	Klassläraren, klassföreståndaren, speciallärare
	Man säkerställer att resursfördelningen är ändamålsenlig	Rektorn
	Man inleder bedömning, planering och eventuell dokumentation av stödåtgärder på elev-, grupp och skolnivå.	Speciallärare, klassläraren, specialklassläraren, klassföreståndaren, rektorn
	Överenskommelse om schemat för OKTU-gruppens sammanträden	Rektorn och OKTU-gruppen
	För varje undervisningsgrupp schemaläggs OKTU-gruppens sammanträde	Rektorn och OKTU-gruppen
september	Kartläggningarna av lärandet inleds enligt tidsplanen som överenskommits i Sibbo	Enligt kartläggningskalendern
	Statistikföringsdag 20 september	Rektorn och skolsekreteraren
oktober	Nya utvärderingar och planer för	Speciallärare,

	genomförande av elevspecifikt stöd samt bilagor utarbetas vid behov innan höstlovet.	specialklasläraren, klasläraren, klassföreståndaren (Obs. Ämnesspecifika mål, den lärare som undervisar ämnet)
november eller när perioden byts (högstadier)	Bedömning av inriktningen och tillräckligheten av det gruppspecifika stödet per skola samt planering och genomförande av nödvändiga åtgärder	Rektorn och speciallärarna
januari–februari	Behov av elevspecifikt stöd – elever som behöver specialklass, förskoleundervisning och ansökan via antagning enligt prövning i åk 9	Speciallläraren
	Sammanställande av elevens bilagor till den gemensamma ansökan	Övergång till andra stadiet studiehandledaren
mars-april	Överföringsmöten: säkerställande av stödets kontinuitet - förskola → åk 1 - åk 6 → åk 7	Nya ettor: - rektorn kommer överens om gruppspecifika informationsöverföringsmöten med förskoleenheterna - skolans speciallärare och läraren inom småbarnspedagogiken ordnar vid behov barnspecifika möten där också barnets vårdnadshavare deltar och vid behov skolans rektor

		Elever som flyttas till högstadiet: - studiehandledaren kommer överens om skolspecifika informationsöverföringsmöten med lågstadieskolorna - lågstadieskolans speciallärare eller klassföreståndare ordnar vid behov elevspecifika möten där också eleven, elevens vårdnadshavare och vid behov skolans rektor deltar
april–maj	Utvärdering av de elevspecifika planerna	Lärarna som ansvarar för elevens undervisning
	Planen för det elevspecifika stödet skrivs ut för eleverna i åk 9 och postas till vårdnadshavarna	Klassföreståndaren
augusti–september	Informationsöverföring till andra stadiet Vid behov ett studerandespecifikt överföringsmöte vid övergång till studier på andra stadiet	Grundskolans eller andra stadiets studiehandledare eller speciallärare ordnar mötet vid behov
kontinuerligt under hela läsåret	Bedömning av tillräckligheten av de gruppspecifika stödåtgärderna och ny inriktning av dem mellan undervisningsgrupperna	Rektorn och OKTU-gruppen

2.1.4 Kartläggning av lärandet på olika årskurser i Sibbo

Kartläggningarna av lärandet görs varje läsår enligt den tidsplan som överenskommits i Sibbo. Utöver de gemensamma kartläggningarna för årskursen kan en speciallärare vid behov utföra individuella kartläggningar för eleverna. En elevs behov av undervisning som ges av en speciallärare grundar sig i princip alltid på kartläggningar av lärandet. Kartläggningens resultat utnyttjas i flexibel gruppbildning och planering av stödet som ges av en speciallärare. Kartläggningens resultat är också viktiga i övergångsskeden, till exempel för att bilda ändamålsenliga undervisningsgrupper för eleverna som går från åk 6 till åk 7.

När elevens behov av stöd bedöms och planeras kan också skolpsykologen kallas med till samarbetet. Också behovet av en undersökning som görs av skolpsykologen kan behövas, om elevens inlärningssvårigheter är omfattande och ett planmässigt, regelbundet och långvarigt stöd för lärande (arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifikt stöd och eventuellt elevspecifikt stöd) inte har haft tillräcklig effekt i fråga om elevens lärande och skolgång och om kartläggningen som utförts av speciallärarен inte har gett tillräckligt mycket information om de faktorer som påverkar lärandet.

Kartläggningar i de svenskspråkiga skolorna
Gemensamma kartläggningar vid svenskspråkiga skolor 2026-2027.xlsx

Kartläggningar i de finskspråkiga skolorna
Lv 26-27_Päivitetty_Suomenkielisten koulujen osaamiskartoitukset.xlsx.pdf

Kartläggningar i språkbadsundervisningen
https://drive.google.com/file/d/18cZ_EqaOxPAVw3e9H4UfnVV7btO5r7q-/view?usp=sharing

Utöver ovan nämnda deltar eleverna i åk 9 i de nationella proven.

2.1.5 Ansvar för anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Sibbo

Ordnandet av såväl undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande som de gruppspecifika stödformerna och de elevspecifika stödåtgärderna förutsätter planmässighet och regelbunden utvärdering av stödåtgärdernas effekt.

Rektorn vid varje skola ansvarar för att arrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande, de gruppspecifika stödformerna och de nödvändiga elevspecifika stödåtgärderna används i alla skolor. Rektorn ansvarar också för att säkerställa att personalen är medveten om sina ansvarsområden. Varje medarbetare i

sin tur ansvarar för att genomföra och leda sin egen verksamhet i enlighet med gemensamt avtalade principer för verksamheten och målsättningarna.

Utbildningsanordnaren och rektorn ansvarar för att stödåtgärderna, tilldelningen av resurser till dem och de strukturella lösningarna dokumenteras på ett ändamålsenligt sätt i läroplanen och skolornas läsårsplaner. De ansvarar också för att stödåtgärderna genomförs planmässigt.

Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd och plan (OTAS)
Dokumentet behöver inte skrivas ut eller undertecknas. Endast den sista bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd och planen för en elev i åk 9 skrivs ut i slutet av läsåret och postas till elevens vårdnadshavare. Pedagogiska dokument arkiveras i Primus. Lagringstiden är läroplikten + 10 år.

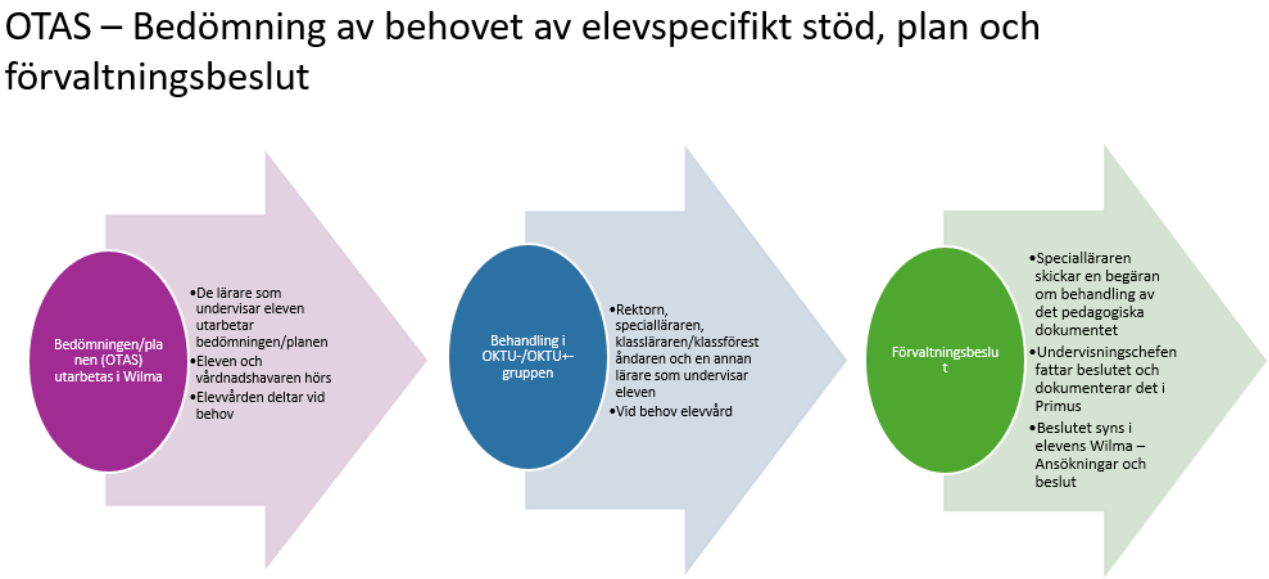

Bild: Processbeskrivning av bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd, planen och förvaltningsbeslutet

2.1.6 Bedömning av elev som behöver stöd (LP kapitel 6)

Bedömningen av eleven sker i enlighet med de allmänna mål för ämnet som anges i läroplanen. Elevens prestationer bedöms i förhållande till de årskursspecifika mål som anges i läroplanen utifrån den allmänna lärokursen. Bedömningen av elevens lärande och kunnande i den grundläggande utbildningen beskrivs i kapitel 6 i läroplanen.

Inlärning, kunnande, arbete och uppförande hos en elev som får elevspecifika stödåtgärder bedöms enligt de allmänna principerna för bedömning, om eleven inte har fått ett förvaltningsbeslut om avgränsning av

innehållet eller målen i den grundläggande utbildningens lärokurs, eller om eleven har fått ett förvaltningsbeslut om undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde. (LP 7.4)

2.1.7 Samarbete i anslutning till stöd för lärande i Sibbo

Samarbetsrutinerna beskrivs närmare i kapitel 5.2 i läroplanen.

Stödet för lärande och skolgång ordnas i samarbete med eleven och dennes vårdnadshavare. En välfungerande dialog och gemensam syn på elevens situation som helhet säkerställer att eleven får bästa möjliga stöd för sin skolgång. Skolans uppgift är att aktivt och i rätt tid kommunicera omständigheter som rör skolgången till vårdnadshavarna och informera vårdnadshavarna om dessa. När en elev har utmaningar med skolgången blir samarbetet mellan skolan och hemmet desto viktigare. Samarbetet är särskilt viktigt vid övergångsskeden och när stödet för lärandet och skolgången planeras och genomförs.

Lärarna och rektorerna kan konsultera skolkuratorn, skolpsykologen eller skolhälsovårdaren, som i sin tur kan konsultera välfärdsområdets personal inom social- och hälsovården om det behövs. Läraren eller rektorn kan konsultera elevvårdspersonalen även anonymt. För konsultation om en namngiven elev behövs tillstånd från vårdnadshavaren eller den unga.

Skolan måste veta vilka som är elevens vårdnadshavare och vem som har rätt att fatta beslut som rör barnet. I oklara situationer ska elevens vårdnadshavare kontrolleras ur befolkningsregistret. I detta fall kontaktar skolsekreteraren förvaltningen vid utbildningssektorn.

En elev kan placeras i vård utom hemmet antingen genom placering som stödåtgärd inom öppenvården (barnskyddslagen 37§), brådskande placering (barnskyddslagen 38 §) eller omhändertagande (barnskyddslagen 40§).

Om en elev har placerats i vård utom hemmet som stödåtgärd inom öppenvården är föräldrarna fortsättningsvis barnets vårdnadshavare och de som fattar besluten i ärenden som rör barnet. Praktiska ärenden i barnets skolvardag sköts mellan skolan och platsen för vård utom hemmet så att vårdnadshavarna hålls informerade om detta. Det bör observeras att skolan och platsen för vård utom hemmet inte får komma överens om ärenden som rör barnet utan barnets och vårdnadshavarens samtycke. I samråd med föräldrarna och platsen för vård utom hemmet ordnar skolan så att även platsen för vård utom hemmet, parallellt med föräldrarna, får inloggningsuppgifter till Wilma, som används för kontakterna mellan skolan och platsen för vård utom hemmet.

Om barnet har blivit placerat i brådskande ordning eller omhändertaget, beslutar den ansvariga socialarbetaren om elevens ärenden, men föräldrarna och vårdnadshavarna kan inte åsidosättas i skötseln av barnets ärenden, såvida detta inte är nödvändigt för att prioritera barnets bästa.

3 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande (LP kapitel 7.2)

3.1 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande gäller all verksamhet inom den grundläggande utbildningen. De utgör en central del av skolans verksamhetskultur, som ger förutsättningar för alla elevers delaktighet, lärande och skolgång. Digital och fysisk tillgänglighet ska beaktas i verksamheten och undervisningsarrangemangen i skolan. Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande utgör grunden för en god grundläggande utbildning, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder. Utbildningsanordnaren ansvarar för att undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande tilldelas resurser, planeras, genomförs och att effekterna utvärderas som en del av skolans verksamhet.

Samarbete mellan lärarna och mellan lärarna och yrkes- och sektorsövergripande aktörer samt strukturella lösningar som möjliggör samarbete är viktiga i planeringen och genomförandet av undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande. Tillräckligt med tid ska reserveras för gemensam planering och gemensamt genomförande.

Med undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande avses

- att ge undervisning som tar hänsyn till elevernas olika behov och förutsättningar samt att differentiera undervisningen
- att ge språkmedveten undervisning som hjälper eleven att förstå språket i de olika läroämnena och kunskapsområdena
- att bilda undervisningsgrupper så att målen för undervisningen kan uppnås
- att använda pedagogiska lösningar som beaktar inte bara de elever som behöver stöd utan också de som studerar enligt målhelheter
- att läraren har förmåga att tillräckligt väl ta hänsyn till undervisningsgruppens behov och styrkor
- skolgångshandledare och annan personal som arbetar med eleverna anlitas som stöd för elevernas skolgång och deltagande i undervisningen.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande förutsätter en målinriktad och systematisk ledning, utvärdering och utveckling av den grundläggande utbildningen som helhet.

3.1.1 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande i Sibbo

Alla elever har rätt till arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande. Med dessa arrangemang avses stöd för lärande och skolgång som ges i skolvardagen i varje klass för att stötta både hela undervisningsgruppen och enskilda elever. Arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande genomförs i Sibbo i första hand i elevens egen undervisningsgrupp. De genomförs av varje lärare och i ett samarbete mellan klasslärarna, ämneslärarna och speciallärarna.

Arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande är till exempel samarbete med hemmet, elevhandledning, hjälpmedel, differentiering av undervisning, lärostoff samt läromedel, anpassning av lärmiljö, bildning av undervisningsgrupper, samarbete mellan lärarna, kompanjonundervisning, samundervisning, stöd som ges av skolgångsbiträde, pedagogiskt ledarskap, flexibel gruppering av undervisningsgrupper, regelbunden gruppbildningsverksamhet, sittordning på pedagogiska grunder, strukturer (veckoprogram, läsordning, dagsschema, lektionsplan), faktorer i lärmiljön, visuellt stöd, konsultativt stöd av speciallärare.

Konsultativt stöd av speciallärare kan till exempel handla om sittordning, bildstöd, synliggörande av dags- och veckostrukturer eller lektionsstruktur, språkmedveten undervisning, differentiering, stöd för elevens uppmärksamhet och exekutiva funktioner samt reglering av beteendet och lösning av olika problematiska situationer tillsammans med klass-/ämnesläraren. Speciallärarens kan ge konsultativt stöd till rektorn i planering av resursen: inriktning av stödet som ges av skolgångsbiträdena enligt elevernas stödbehov, lektioner med delad grupp och ordnande av stödundervisning.

Checklistan för hur väl arrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande fungerar kan utnyttjas vid planering av stöd och i idéarbete. Se dokument. (Källa: material som tagits fram i projektet Utbildning för alla)

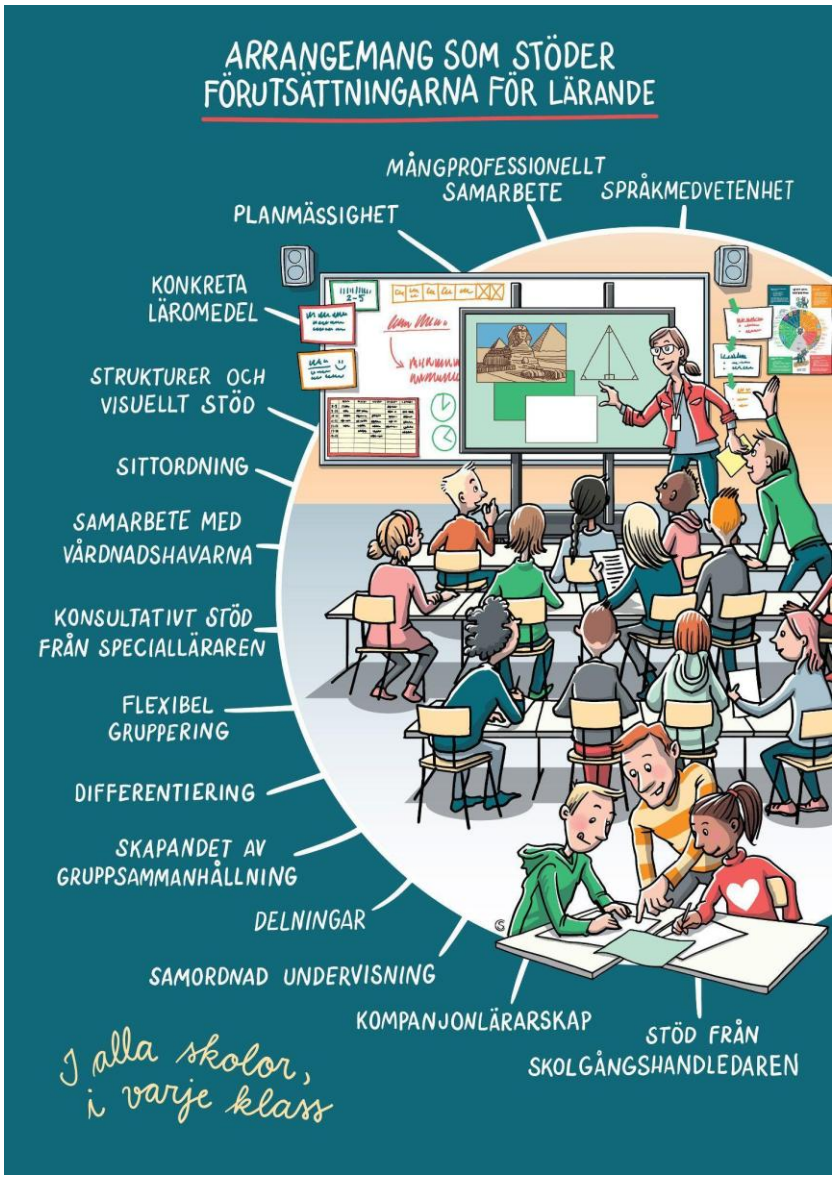

Bild: Arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

3.2 Gruppspecifika stödformer – mål och anordnande (LP kapitel 7.3)

Med gruppspecifika stödformer avses gruppspecifika arrangemang som gäller alla elever. De gruppspecifika stödformerna är allmän stödundervisning som ges av en lärare, stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare och undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning. För att genomföra gruppspecifika stödformer ska utbildningsanordnaren varje läsår i en plan som grundar sig på läroplanen reservera sammanlagt minst 0,122 undervisningstimmar per elev i skolan per vecka.

Gruppspecifika stödformer ska ges systematiskt som en del av skolans grundläggande verksamhet under hela läsåret som ett tillägg till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande. Gruppspecifika stödformer kan erbjudas genom olika ändamålsenliga grupparrangemang, till exempel genom samundervisning och kompanjonundervisning. Gruppspecifika stödformer möjliggör också kamratlärande.

När de gruppspecifika stödformerna genomförs ska lärarna samarbeta på ett systematiskt sätt. Vid planeringen och genomförandet av gruppspecifika stödformer kan lärarna dra nytta av att konsultera till exempel speciallärare. De gruppspecifika stödformerna är primära stödformer som alla elever har rätt till. Ingen plan för genomförande av elevspecifikt stöd utarbetas och inget beslut om stöd fattas. Gruppspecifika stödformer ska i första hand genomföras flexibelt i grupp. Gruppens storlek är inte begränsad.

3.2.1 Gruppspecifika stödformer samt målen för och anordnandet av dessa i Sibbo

Utöver undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande tillhandahålls i Sibbo systematiskt under hela läsåret gruppspecifika stödformer. Gruppspecifika stödformer genomförs genom att med hjälp av samundervisning och kompanjonundervisning bilda ändamålsenliga, flexibla undervisningsgrupper. Lärarnas scheman utarbetas i skolorna i Sibbo på ett sådant sätt att samundervisning och allmän undervisning samt stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare kan genomföras med hjälp av de resurstimmar som schemalagts för lärarna och genom kompanjonlärarskap med en resurslärare som är anställd som timlärare. Stödundervisning som ges av en lärare kan även ordnas utanför lektionstid.

För skolorna Sibbo fördelas en timresurs på läsårsbasis centraliserat. Rektorn har i uppgift att bedöma och planera hur resursen ska riktas in med beaktande av den resurs som anvisats till gruppspecifika stödformer, 0,122 årsveckotimmar/elev. Om det bedöms att de gruppspecifika stödformerna är otillräckliga i någon

undervisningsgrupp, ska rektorn omfördela resursen som ges till skolan. Ändamålsenliga stödåtgärder och inriktning av resursen utvärderas regelbundet under läsåret och om det anses nödvändigt, görs ändringar i undervisningsarrangemangen.

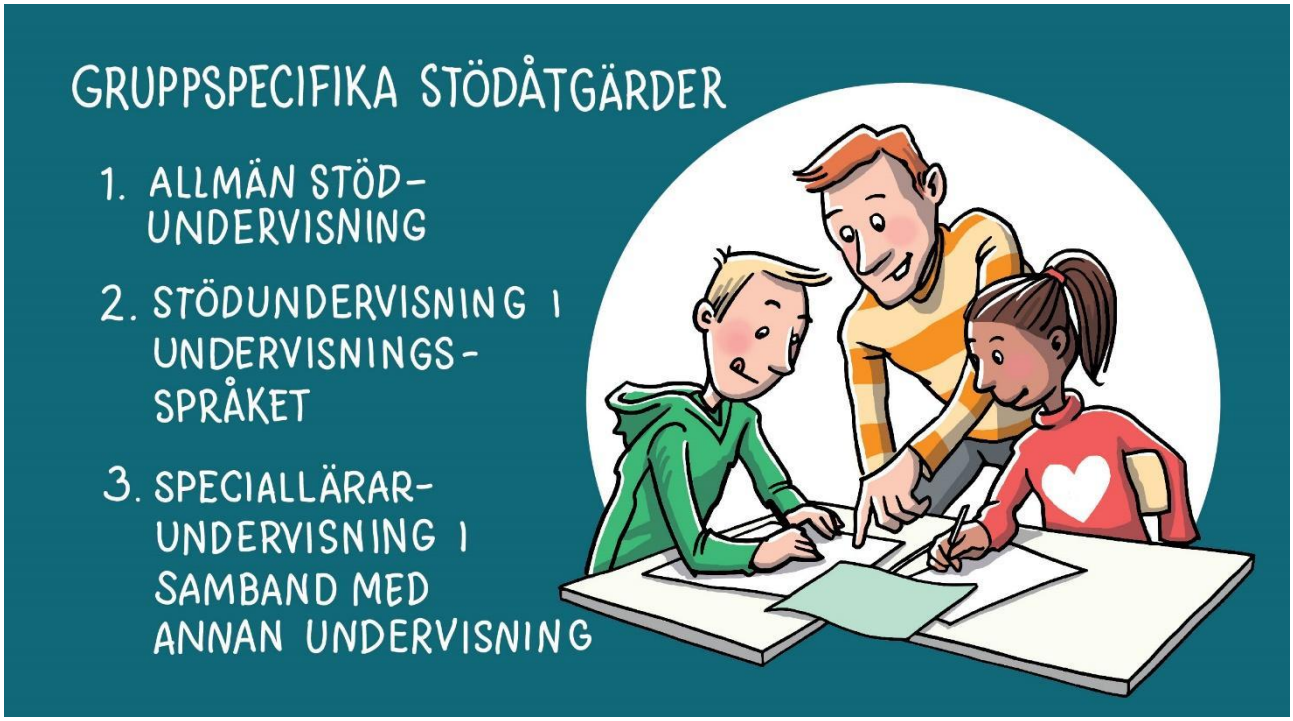

Bild: Gruppspecifika stödåtgärder

3.2.2 Allmän stödundervisning som ges av en lärare

Med hjälp av allmän stödundervisning stärks uppnåendet av målen för undervisningen och fostran inom den grundläggande utbildningen. Allmän stödundervisning består av att eleven på förhand bekantar sig med det hen ska lära sig eller repeterar och befäster det hen lärt sig. Syftet med den allmänna stödundervisningen är att förebygga svårigheter och att försäkra sig om att eleven förstår det hen ska lära sig och gör framsteg i studierna. Den kan också användas för att tillgodose kortvarigt behov av stöd som beror på frånvaro.

Mål och innehåll för allmän stödundervisning

Syftet med den allmänna stödundervisningen är att hjälpa eleven att uppnå målen för lärande och att göra framsteg i sina studier. Som en del av den allmänna stödundervisningen får eleven lära sig färdigheter att lära sig, lärstrategier, och studiesätt som stöder hen i lärandet. Allmän stödundervisning kan ges i alla läroämnen, och den kan också användas för att stödja målen för mångsidig kompetens.

Anordnande av allmän stödundervisning

Allmän stödundervisning kan ges i samband med lektioner eller genom separata tilläggstimmar, undervisning i en mindre grupp eller personlig handledning. Den allmänna stödundervisningen ges enligt elevens schema under de lektioner där eleven behöver stödundervisning. Stödundervisningen kan också ges utanför lektionerna med beaktande av skoldagarnas maximala längd.

Allmän stödundervisning ska i första hand ges av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen. Allmän stödundervisning kan också ges av någon annan lärare. Samundervisning och kompanjonundervisning kan tillämpas för att genomföra allmän stödundervisning. Samarbetet mellan lärarna är viktigt när den allmänna stödundervisningen planeras och genomförs och dess effekter utvärderas.

3.2.3 Allmän stödundervisning som ges av en lärare i Sibbo

Syftet med den allmänna stödundervisningen som ges av en lärare är att hjälpa eleven att uppnå sina mål och göra framsteg i studierna. I Sibbo kan man som en del av den allmänna stödundervisningen lära eleven färdigheter att lära sig, lärstrategier, studiefärdigheter samt emotionella färdigheter och interaktionsförmåga som stöder eleven i lärandet. Allmän stödundervisning kan ges som stöd för studierna i alla läroämnen och den kan också användas för att stödja målen för mångsidig kompetens.

Allmän stödundervisning som ges av en lärare kan ges i samband med lektioner eller genom separata tilläggstimmar, undervisning i en mindre grupp eller personlig handledning. Lärarnas scheman utarbetas i skolorna i Sibbo på ett sådant sätt att samundervisning och stödundervisning som ges av en lärare kan genomföras med hjälp av de resurstimmar som schemalagts för lärarna. Stödundervisning som ges av en lärare kan även ordnas utanför lektionstid med beaktande av skoldagarnas maximala längd. Stödundervisning som ges utanför lektionstid ordnas planmässigt och avtalas i tillräckligt god tid, så att till exempel elever som åker med skolskjuts har möjlighet att delta i stödundervisningen.

Allmän stödundervisning som ges av en lärare ges i Sibbo i första hand av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen eller möjligtvis av någon annan lärare. Det är viktigt att samarbetet mellan lärarna förverkligas när den allmänna stödundervisningen planeras och genomförs och dess effekter utvärderas.

3.2.4 Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare

Stödundervisning i undervisningsspråket fokuserar i första hand på att stärka färdigheterna i undervisningsspråket och textfärdigheterna i de olika kunskapsområdena. Den ska ges elever som inte har tillräckliga färdigheter i undervisningsspråket för att kunna fullgöra den grundläggande utbildningens

lärokurs. Stödundervisning i undervisningsspråket är språkmedveten undervisning som stöder eleverna i att läsa, förstå, tolka och producera texter i olika läroämnen. Undervisningen inriktas på språket och innehållet i läroämnet samtidigt.

Mål och innehåll för stödundervisning i undervisningsspråket

Syftet med stödundervisning i undervisningsspråket är att stärka elevernas färdigheter i undervisningsspråket, vilket stöder eleverna att delta i undervisningen och gå framåt i studierna. Stödundervisning i undervisningsspråket fokuserar på att tillsammans med eleverna granska texter som är karakteristiska för läroämnet i fråga, att hitta särdrag i texterna och att handleda eleverna i att producera texter som studierna kräver samt att stärka det läroämnesspecifika ordförrådet.

Anordnande av stödundervisning i undervisningsspråket

Stödundervisning i undervisningsspråket anordnas på ett pedagogiskt ändamålsenligt sätt så att så många elever som möjligt kan dra nytta av den. Den kan ges under lektionerna enligt elevernas schema som samundervisning och kompanjonundervisning eller i en mindre grupp då de elever som behöver stödundervisning i undervisningsspråket kan få undervisning av en annan lärare i ett annat rum. Undervisningen kan även ges utanför lektionerna med beaktande av skoldagarnas maximala längd.

Stödundervisning i undervisningsspråket ges i första hand av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen. Stödundervisning i undervisningsspråket kan även ges av en annan lärare. Samarbetet mellan lärarna är viktigt när stödundervisning i undervisningsspråket planeras och genomförs och dess effekter utvärderas.

3.2.5 Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare i Sibbo

Om den språkmedvetna undervisningen som ges i klassrummet inte är tillräcklig, ges i Sibbo stödundervisning i undervisningsspråket för de elever som inte har tillräckliga färdigheter i undervisningsspråket för att kunna fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs. I Sibbo kan stödundervisning i undervisningsspråket ges oavsett vilket modersmål eleven har och även till elever, som har undervisningsspråket som modersmål. Stödundervisningen i undervisningsspråket fokuserar på att stärka textfärdigheterna i undervisningsspråket och olika kunskapsområden, och målet är att gemensamt granska texter som är karakteristiska för respektive läroämne, hitta särdrag i texterna och att handleda eleverna i att producera texter som studierna kräver samt att stärka det läroämnesspecifika ordförrådet. Även om huvudfokus i stödundervisningen i undervisningsspråket som ges av en lärare ligger på läroämnets språk, studerar man samtidigt också innehåll i det aktuella läroämnet.

Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare kan ges i samband med lektioner eller genom separata tilläggstimmar, undervisning i en mindre grupp eller personlig handledning. Lärarnas scheman utarbetas i skolorna i Sibbo på ett sådant sätt att samundervisning och stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare kan genomföras med hjälp av de resurstimmar som schemalagts för lärarna. Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare kan även ordnas utanför lektionstid med beaktande av skoldagarnas maximala längd. Stödundervisning som ges utanför lektionstid ordnas planmässigt och avtalas i tillräckligt god tid, så att till exempel elever som åker med skolskjuts har möjlighet att delta i stödundervisningen.

Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare ges i Sibbo i första hand av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen eller möjligtvis av någon annan lärare. Väsentligt med tanke på stödundervisningen i undervisningsspråket som ges av en lärare är samarbetet mellan lärarna, kännedom om eleven, behärskande av läroämnet som undervisas och förutseende av de saker som eleven ska lära sig.

3.2.6 Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning ska anordnas så att den stöder och kompletterar annan undervisning och gör det möjligt att beakta elevernas behov i undervisningsgruppen. Den är i första hand en gruppspecifik stödform, och den är inte inriktad på behoven av stöd för lärandet hos enskilda elever utan på behoven av stöd för lärande hos en viss elevgrupp eller hela undervisningsgruppen. Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning kan också inkludera konsultation av speciallärarен. Konsultationen riktar sig till lärarna och annan undervisningspersonal som arbetar med den ifrågavarande klassen eller gruppen.

Anordnande av undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Undervisningen som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning kan anordnas som samundervisning och kompanjonundervisning tillsammans med den lärare som undervisar undervisningsgruppen så att speciallärarен arbetar i samma klassrum eller förflyttar sig tillsammans med en mindre grupp till ett annat rum. Lärarna delar upp undervisningsuppgifterna mellan sig och planerar undervisningen tillsammans och då kan eleverna i samband med annan undervisning. De lärare som undervisar eleven bedömer tillsammans elevens arbete, lärande, kunnande och uppförande. De gruppspecifika stödformerna anordnas och ändras då det behövs i enlighet med elevernas behov av stöd.

3.2.7 Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning i Sibbo

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning som en gruppspecifik stödform inriktas i Sibbo i första hand med beaktande av hela elev-/undervisningsgruppens behov av stöd för lärandet. Undervisningen som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning ordnas i Sibbo i första hand som samundervisning och kompanjonundervisning tillsammans med den lärare som undervisar undervisningsgruppen så att speciallärarен i regel arbetar i samma klassrum. Undervisningen är inte inriktad på enskilda elevers behov av stöd för lärandet, även om den tillfälligt även kan ges i smågrupper. I detta fall är det fråga om tillfälliga grupper som bildats flexibelt. Med tillfälligt menas att samma elever inte kan regelbundet delta i speciallärarens smågruppsundervisning, eftersom man i detta fall borde tillgodose elevernas stödbehov genom elevspecifika stödåtgärder. Lärarna kan flexibelt dela upp undervisningsgruppen i lagom stora grupper, varvid en del av eleverna undervisas av klass-/ämnesläraren och en del av speciallärarен.

I Sibbo hör till undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning också konsultation av speciallärarен, som riktas till bedömning av behovet av stöd hos eleverna i den aktuella klassen eller undervisningsgruppen, genomförande av stödet och resursallokeringen.

Samarbete mellan lärarna i Sibbo

Undervisning som ges av en speciallärare som gruppspecifik stödform förutsätter lärarnas gemensamma planering för att möjliggöra den gemensamma undervisningen och delningen av undervisningsuppgifterna och för att speciallärarен ska kunna ge eleverna stöd gruppspecifikt i samband med den övriga undervisningen. Också elevernas arbete, lärande, kunskaper och uppförande bedöms regelbundet tillsammans.

Samundervisning är ett effektivt och mångsidigt pedagogiskt verktyg som kräver arbetsgemenskapens engagemang och konsekventa arbetssätt. Gemensam planering av undervisningen kan dels göras vid gemensamma planeringsmöten, dels också till exempel på olika elektroniska plattformar. Gemensamma läsårs-, vecko- och timplaner bidrar till planmässighet i speciallärarens arbete och till ändamålsenlig och rätt insatt stöd i rätt tid.

Innan man inleder ett nytt tema, en ny helhet eller en ny period är det viktigt att klass-/ämnesläraren och speciallärarен tillsammans diskuterar de centrala målen och innehållen, liksom även eventuella på förhand kända stödbehov, så att de tillsammans kan komma överens om vilken roll speciallärarен ska ha i samundervisningen och hur lärarnas ansvarsfördelning ska se ut.

Sätt att genomföra samundervisning

När man väljer sätten för genomförande av samundervisningen ska de lärare som deltar i samarbetet fundera på vilken form som är lämplig i situationen med beaktande av de pedagogiska målen. Det centrala är att kompanjonlärarskapet där två eller flera lärare deltar ger möjlighet att bättre tillgodose elevernas mångahanda behov. När lärarnas samundervisning fungerar sömlöst, framhävs i arbetet en kreativ omgruppering av eleverna, delning av ansvaret och kompetensen samt mångsidigt nyttjande av lärarnas styrkor. I bästa fall stöder kompanjonlärarskapet lärarnas arbetshälsa, när lärarna har möjlighet att reflektera över sitt arbete med andra och utveckla sitt lärarskap.

Samundervisningens former är utöver flexibel gruppbildning också växelvis undervisning, undervisning av delad grupp, punktarbete, differentierad undervisning och teamundervisning.

I växelvis undervisning ansvarar en av lärarna för att lektionen framskrider och den andra läraren rör sig i klassrummet och hjälper eleverna utifrån sina observationer och iakttagelser. Lärarna turas om och växlar roller.

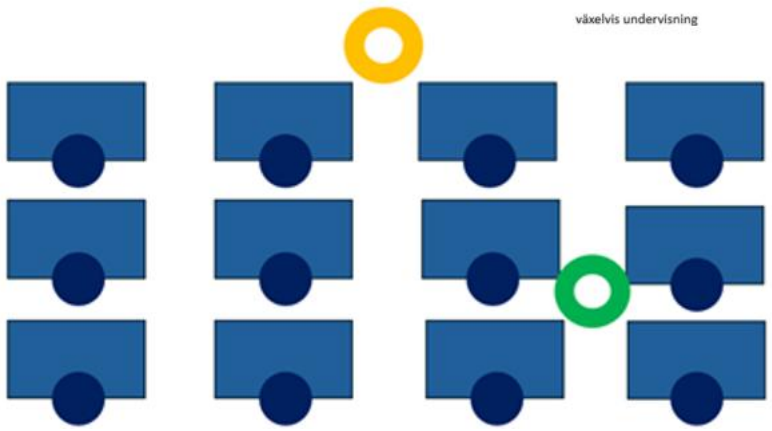

Undervisning av delad grupp innebär att lärarna planerar innehållet som ska läras ut tillsammans och delar upp undervisningsgruppen i två lika stora grupper. Båda lärarna lär ut samma innehåll för var sin grupp.

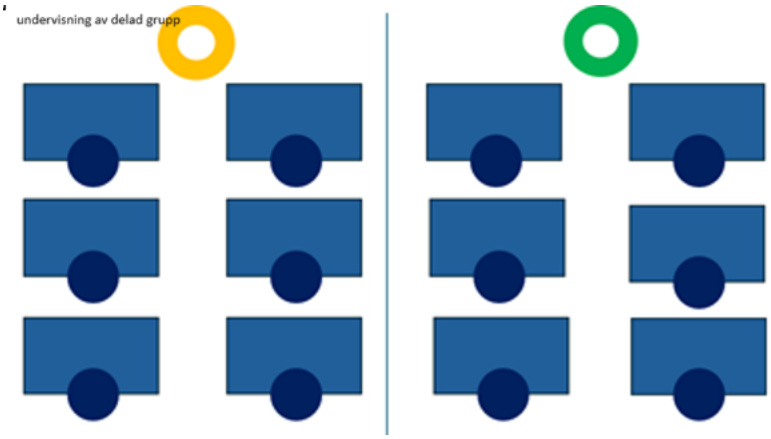

I punktarbete delar lärarna upp innehållet som ska läras ut och lär ut var sin andel vid stationer som eleverna växlar mellan.

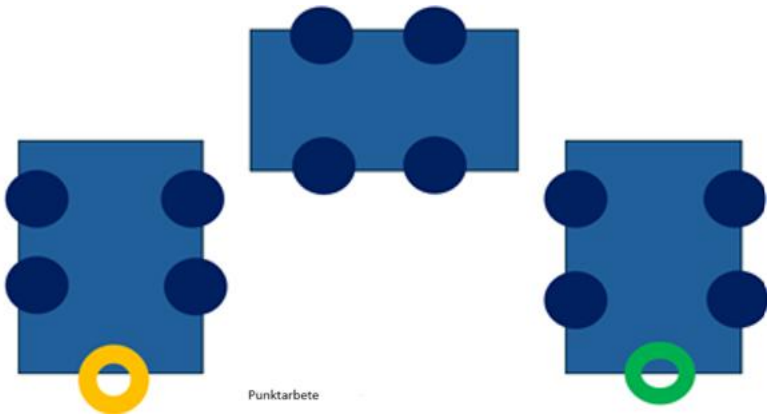

Vid differentierad undervisning har den ena läraren en större grupp elever och den andra en mindre. I den mindre gruppen kan man efter behov repetera eller komplettera innehåll som eleverna redan har lärt sig eller arbeta förutseende med kommande teman.

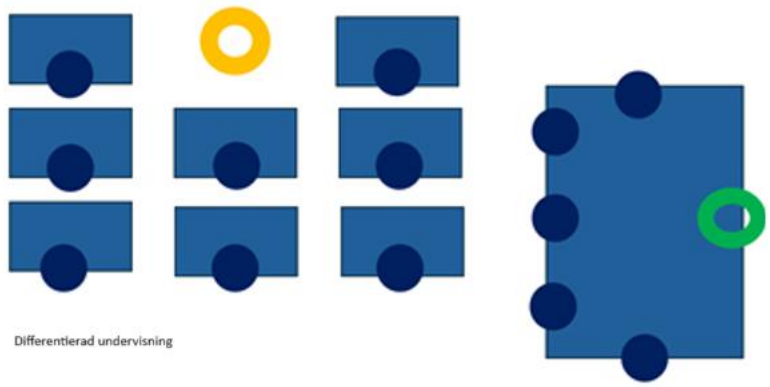

Vid teamundervisning interagerar lärarna aktivt med varandra under hela undervisningssituationen. När den ena läraren pratar kan den andra exempelvis modellera delar av innehållet till exempel genom att snabbteckna. Samarbetet mellan lärarna är i bästa fall sömlöst och kräver därför övning och erfarenhet.

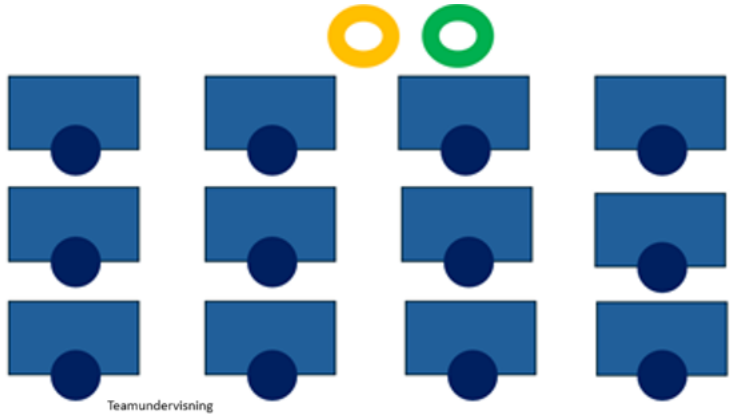

Sammanställningen baserar sig på Helsingfors utbildningsverks (nuv. Fostrans- och utbildningssektorn) publikation Samanaikaisopetus on mahdollisuus (2011).

3.3 Elevspecifika stödåtgärder (LP kapitel 7.4)

En elev har rätt att utan dröjsmål få elevspecifika stödåtgärder, om de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga för att stödja elevens lärande eller skolgång och om eleven behöver regelbundna stödåtgärder. Med elevspecifika stödåtgärder avses elevspecifik undervisning som ges av en speciallärare delvis i specialklass och i samband med annan undervisning, undervisning som ges av en speciallärare eller en specialklasslärare i en specialklass och elevspecifika tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel som ges eleven med stöd av 31 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning. Elevens lärande och skolgång kan stödjas med både gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder samtidigt.

Bedömningen av behovet av elevspecifika stödåtgärder inleds när de lärare som undervisar eleven konstaterar att gruppspecifika stödformer inte räcker för att stödja elevens lärande och skolgång. Eleven och hens vårdnadshavare kan också ge sina synpunkter på om de gruppspecifika stödformerna är tillräckliga.

Om det är uppenbart att elevens behov av elevspecifika stödåtgärder då hen inleder den grundläggande utbildningen inte i tillräcklig utsträckning kan stödjas med hjälp av gruppspecifika stödformer, kan en bedömning av elevens behov av elevspecifika stödåtgärder undantagsvis inledas redan innan den grundläggande utbildningen inleds. En plan om elevspecifika stödåtgärder ska utarbetas utgående från bedömningen av behovet av stöd och ett förvaltningsbeslut ska fattas.

De elevspecifika stödåtgärderna grundar sig på elevens individuella behov och ska ges regelbundet under lång tid. De elevspecifika stödåtgärderna ska anordnas med beaktande av elevens bästa i första hand i elevens egen skola. De elevspecifika stödåtgärderna förutsätter att lärarna samarbetar och vid behov konsulterar till exempel en speciallärare och annan undervisningspersonal.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder enligt lagen om grundläggande utbildning inriktas på att stödja elevernas lärande och skolgång och ersätter inte social- och hälsovårdstjänster.

3.3.1 Elevspecifika stödåtgärder i Sibbo

När lärarna börjar bedöma att de gruppspecifika stödformerna är otillräckliga för en enskild elev, är utgångspunkten att man granskar både användningen och funktionen av undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande och genomförandet av de gruppspecifika stödformerna ur perspektivet för den enskilda elevens lärande. Lärarna bedömer elevens behov av stöd bland annat utifrån elevens provvitsord, mångsidigt uppvisande av kunnandet samt utifrån resultaten i kartläggningar som gjorts för eleven. Dessutom bedömer lärarna som undervisat eleverna om det gruppspecifika stödet har varit tillräckligt. Också eleven eller elevens vårdnadshavare kan framföra sina iakttagelser om eventuell otillräcklighet gällande de stödåtgärder som använts.

När de gruppspecifika stödformerna bedömts vara otillräckliga utarbetar lärarna tillsammans en bedömning av behovet av elevspecifikt stöd och en plan för genomförande av elevspecifikt stöd. Om de gruppspecifika stödformerna är otillräckliga för eleven, ska det utan dröjsmål ordnas elevspecifika stödåtgärder för eleven. Det finns ett tydligt behov av elevspecifika stödåtgärder om det baserat på vitsord och övrigt uppvisande av kunskaperna uppstår oro för att eleven inte förmår uppnå godkända resultat i lärokursen för läroämnet, trots att arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppspecifika stödformer har genomförts i elevens undervisningsgrupp.

Svaga prestationer på grund av frånvaro eller bristande motivation är i princip inte en grund för att ordna elevspecifika stödåtgärder, utan då stöds eleven genom arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppspecifika stödformer. Om eleven behöver stöd på grund av utmaningar med uppmärksamhet, exekutiva funktioner, beteende eller känsloreglering stöds eleven i första hand i den egna undervisningsgruppen genom arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande.

Om elevspecifika stödåtgärder ska det alltid fattas ett förvaltningsbeslut. Förvaltningsbeslutet ingår i undervisningschefens tjänstemannaansvar.

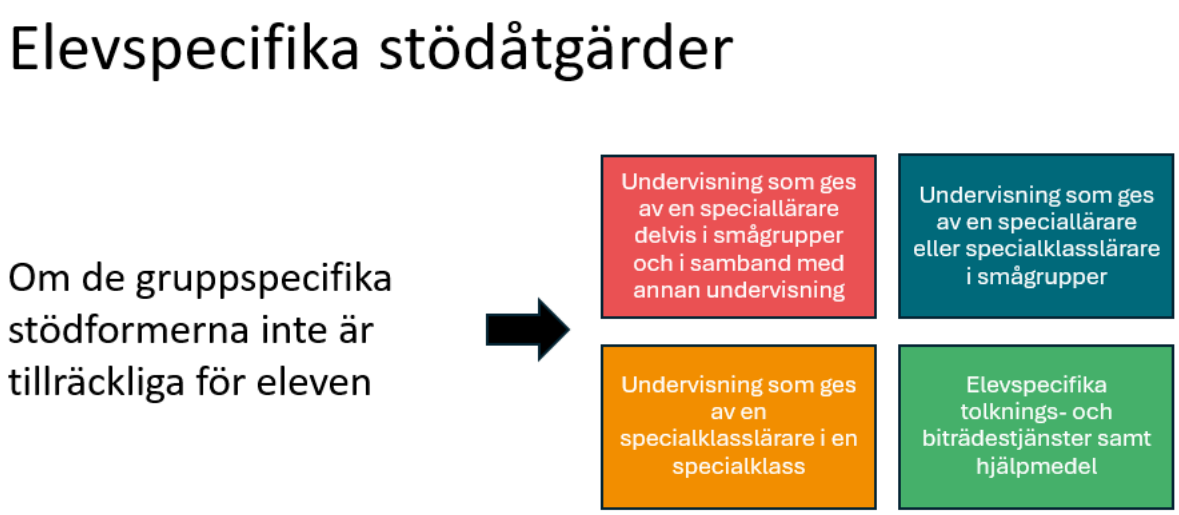

Bild: Olika alternativ för genomförande av elevspecifika stödåtgärder

3.3.2 Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd

Vid bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd ska man utreda och beskriva elevens behov av stöd för lärande och skolgång, läget i fråga om studiernas framskridande, stödformer som använts tidigare och de stödåtgärder som bäst stöder elevens lärande och som är förenliga med elevens bästa. Tidigt skede av lärande i undervisningsspråket, frånvaro, bristande motivation, eller bristfällig studieteknik kan inte i sig utgöra grund för behov av elevspecifika stödåtgärder. I första hand ska gruppspecifika stödformer tillämpas också för att stödja elever som reagerar med beteende. Eleven kan också stödjas med elevspecifika stödåtgärder om det är för elevens bästa. Som en del av bedömningen ska också behovet av avvikelse från lärokursen eller målen i den lokala läroplanen utredas.

Bedömningen av behovet av stöd görs av elevens lärare. Om bedömningen av elevens behov av stöd förutsätter sektorsövergripande kompetens, kan vid behov utöver lärarna också elevvårdstjänsternas personal eller andra sakkunniga delta i bedömningen av behovet av stöd. Elevens egna åsikter och tankar ska utredas och beaktas på det sätt som elevens ålder och utvecklingsstadium förutsätter. Elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i bedömningen av behovet av stöd.

Yrkes- och sektorsövergripande samarbete kan stödja bedömningen av de elevspecifika stödåtgärderna, men det är inte ett villkor för att fatta ett förvaltningsbeslut eller att genomföra stödet, om inte elevens bästa och behovet av stöd förutsätter det. Förvaltningsbeslutet om stöd som baserar sig på bedömningen av behovet

av elevspecifika stödåtgärder kan inte grunda sig enbart på en medicinsk bedömning. Anordnandet av undervisningen, undervisningen eller de elevspecifika stödåtgärderna ersätter inte tjänster som någon annan än utbildningsanordnaren har ansvar för att anordna.

Om situationen vid bedömningen av behovet av stöd kräver det kan man också utnyttja annan konsultation än den egna skolans speciallärare. Att till exempel avvika från lärokursens innehåll eller mål i läroplanen är en åtgärd som ingriper i elevens grundläggande rättigheter och i sådana fall rekommenderas att sektorsövergripande samarbete eller eventuella utlåtanden utnyttjas i större omfattning för att utreda vilket förfarande som skulle vara för elevens bästa. Vid bedömningen kan man till exempel också konsultera de utbildningsanordnare som på beslut av undervisnings- och kulturministeriet ska sörja för utvecklings-, handlednings- och stödtjänster som hör samman med undervisningen samt den konsultativa sjukhusundervisningstjänst som avses i lagen om grundläggande utbildning.

3.3.3 Plan för genomförande av elevspecifikt stöd

Utgående från bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd ska en plan för genomförande av elevspecifikt stöd utarbetas. Planen ska utarbetas av elevens lärare i samarbete med eleven och hens vårdnadshavare. Det är ändå möjligt att utarbeta planen när det finns ett hinder för samarbete, till exempel ett hinder som beror på vårdnadshavaren.

Av planen ska det framgå

- motiveringar samt eventuella andra uppgifter och utredningar om behovet av stödåtgärder
- genomförande och uppföljning av de stödåtgärder som baserar sig på bedömningen av behovet av stöd
- pedagogiska lösningar som stöder lärandet
- hur studierna framskrider
- eventuellt behov av att i enlighet med 20 h § i lagen om grundläggande utbildning avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål i den lokala läroplanen samt elevspecifika mål och innehåll, hur studierna framskrider och bedömningen av eleven
- eventuellt behov av att i enlighet med 20 i § i lagen om grundläggande utbildning om anordnandet av undervisningen för en elev med funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan
- elevspecifika mål och centrala innehåll för en elev som studerar enligt verksamhetsområden samt hur studierna framskrider och bedömning av elevens kunnande i respektive verksamhetsområden

Genomförandet av planen och stödåtgärdernas tillräcklighet ska alltid utvärderas när elevens behov av stöd kräver det, dock minst en gång per läsår eller oftare om elevens behov förutsätter det. Planen är ett sekretessbelagt dokument.

3.3.4 Plan för genomförande av elevspecifikt stöd i Sibbo

Eleven har rätt att utan dröjsmål få elevspecifika stödåtgärder om lärarna bedömer att de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga för att stödja elevens lärande och skolgång och behovet av stöd är regelbundet och långvarigt.

När lärarna bedömer att de gruppspecifika stödåtgärderna är otillräckliga ska man först granska både användningen och ändamålsenligheten av de arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande i undervisningsgruppen samt hur de gruppspecifika stödåtgärderna har genomförts ur den enskilda elevens perspektiv. För bedömningen av hur arrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande har genomförts rekommenderas att den checklista som finns tillgänglig elektroniskt används (dokument).

Av planen ska framgå

1. de undervisande lärarnas bedömning av om de elevspecifika stödåtgärder som redan getts har varit tillräckliga (2.4 Bedömning av det stöd som redan genomförts i förhållande till elevens behov av stöd för lärande och skolgång)
2. motiveringarna till behovet av stödåtgärder samt eventuella övriga uppgifter och utredningar
3. genomförande och uppföljning av stödåtgärder som grundar sig på bedömningen av stödbehovet
4. pedagogiska lösningar som stöder lärandet
5. hur studierna framskrider
6. eventuellt behov av avvikelse från den lärokurs som avses i 20 h § i lagen om grundläggande utbildning eller från målen i den lokala läroplanen samt elevspecifika mål och innehåll, studiernas framskridande och bedömningen av elevens lärande
7. eventuellt behov av undervisningsarrangemang enligt 20 i § i lagen om grundläggande utbildning för en elev som har en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsning i funktionsförmågan som påverkar inlärningsförmågan
8. elevspecifika mål och centrala innehåll för varje verksamhetsområde, hur studierna framskrider samt bedömningen av lärandet för en elev som studerar enligt verksamhetsområde.

Om bedömningen av elevens stödbehov behöver kompletteras med perspektiv från elevvårdspersonal, sammankallas en sektorsövergripande individuell expertgrupp.

Lärarna utarbetar tillsammans en bedömning av elevens stödbehov och en plan för stödet samt inleder utan dröjsmål de elevspecifika stödåtgärderna. Bedömningen av elevens stödbehov och planen för stödet dokumenteras i Wilma i samma pedagogiska dokument.

Bedömningen av elevens stödbehov behandlas i OKTU-gruppen. Utöver det pedagogiska dokumentet dokumenteras den sektorsövergripande individuella expertgruppens synpunkter i promemorian på stödfliken i Wilma. För elevspecifika stödåtgärder ska alltid fattas ett förvaltningsbeslut. I Sibbo fattas förvaltningsbeslutet av undervisningschefen.

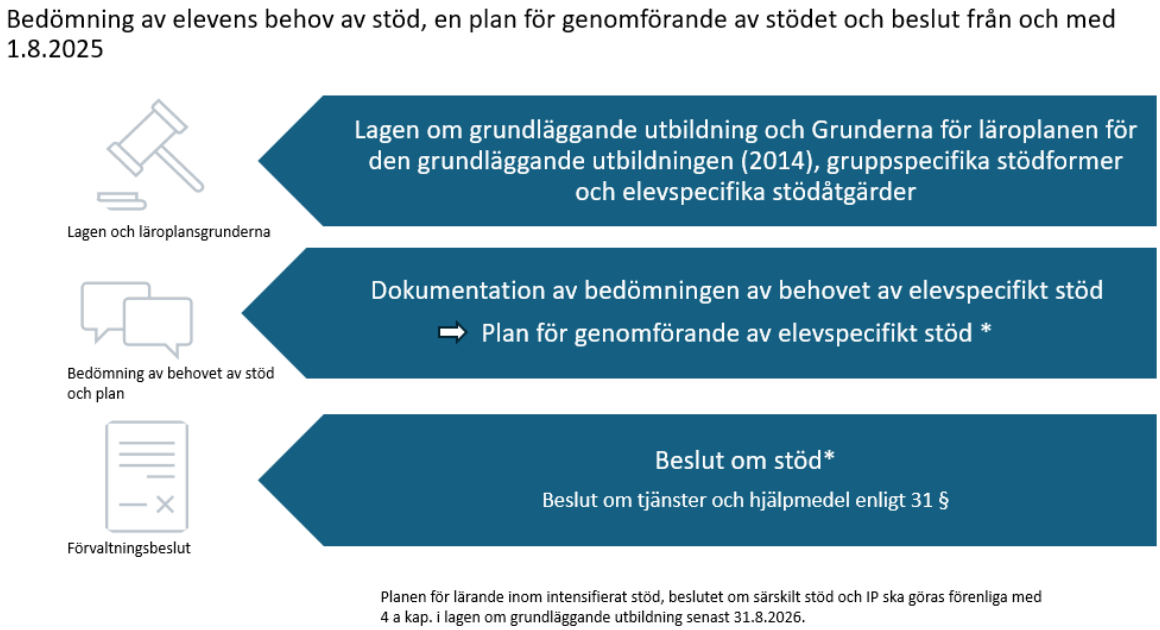

Bild: Bedömning av elevens behov av stöd, plan för genomförande av stödet och beslut

3.3.5 Beslut om stöd

Utbildningsanordnaren ska fatta ett förvaltningsbeslut om stöd för eleven om de elevspecifika stödåtgärder som ska ges. Av beslutet ska de elevspecifika stödåtgärderna enligt elevens behov framgå:

- undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp
- undervisning av en specialklasslärare i en specialklass
- tolkningstjänster
- biträdestjänster
- hjälpmedel

Utbildningsanordnaren ska även fatta beslut om stöd vid avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen. För en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan fattas beslutet om anordnande av grundläggande utbildning utgående från 20 i § i lagen om grundläggande utbildning. Ett förvaltningsbeslut ska utan obefogat dröjsmål fattas i alla ovannämnda situationer utgående från bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd och den plan för genomförande av stöd som utarbetats utgående från bedömningen. Innan beslutet fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hens vårdnadshavare.

Utgående från den plan som baserar sig på bedömningen kan utbildningsanordnaren fatta ett positivt eller negativt beslut. Om beslutet innebär att elevens skolplats blir en annan ska ett separat förvaltningsbeslut fattas om detta. Beslutet får verkställas utan att det har vunnit laga kraft. Om kommunen inte anordnar elevspecifika stödåtgärder eller grundläggande utbildning för en elev med funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan, fattas beslutet om stöd av elevens boningskommun.

De stödåtgärder och genomförandet av dem som beskrivits i planen för genomförande av elevspecifikt stöd ska inte beskrivas i beslutet om stöd. Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd, ska ett nytt beslut om stöd fattas. När beslut om stöd fattas ska elevens vårdnadshavare höras.

Bedömningen av lärande, kunnande, arbete och uppförande för en elev som får elevspecifika stödåtgärder ska genomföras enligt de allmänna principerna för bedömningen, om det inte för eleven har fattats ett förvaltningsbeslut om att avvika från mål och innehåll i den grundläggande utbildningens lärokurs, eller om ett förvaltningsbeslut har fattats för eleven om att undervisningen ska anordnas enligt verksamhetsområden.

3.3.6 Beslut om stöd i Sibbo

Utbildningsanordnaren ska fatta ett förvaltningsbeslut om stöd för lärande och skolgång för eleven om de elevspecifika stödåtgärderna som ges till eleven. I Sibbo fattas detta förvaltningsbeslut av undervisningschefen. Förvaltningsbeslutet baserar sig på bedömningen av elevens behov av stöd, som gjorts av lärare som undervisar eleven, och vid behov på synpunkter från sakkunniga inom elevvården och planen om genomförande av stödet, som utarbetas baserat på dessa. Vårdnadshavarna och eleverna ska alltid höras.

Utbildningsanordnaren kan fatta ett positivt eller negativt beslut baserat på planen som grundar sig på bedömningen. Om beslutet påverkar elevens skolplats och elevens skolplats ändras på grund av beslutet, fattas i Sibbo ett separat förvaltningsbeslut om detta. Beslutet om stödet får verkställas utan att det har vunnit laga kraft.

Vid övergången från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen fattas beslut om elevspecifikt stöd i form av studier i specialklass i februari året innan skolstarten. När eleven har inlett studierna i årskurs 1 fattas ett nytt förvaltningsbeslut om elevspecifika stödåtgärder före höstlovet (vecka 42).

När en elev börjar läsa ett nytt läroämne där hen behöver elevspecifikt stöd ska en ny bedömning av elevens stödbehov och en ny plan för stödet utarbetas för det aktuella läroämnet. Om eleven redan har ett tidigare beslut om elevspecifikt stöd och stödet fortsätter oförändrat, antecknas datumen för de tidigare planerna i punkt 2.4 i den nya bedömningen av elevens stödbehov och planen för stödet (*De undervisande lärarnas bedömning av om de elevspecifika stödåtgärder som redan getts har varit tillräckliga.)*

Även när en elev flyttar till Sibbo från en annan kommun ska beslutet om elevens stöd ses över. Om eleven byter skola inom kommunen så att undervisningsspråket ändras, ska beslutet om elevspecifika stödåtgärder omprövas.

Vid bedömningen av behovet av elevspecifika stödåtgärder samarbetar lärarna och den övriga personalen i Sibbo nära med varandra och utnyttjar speciallärarens konsultativa stöd i planeringen. Vid behov kan även konsultativt stöd från andra sakkunniga, såsom skolpsykolog, skolkurator eller skolhälsovårdare, användas.

3.3.7 Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning

Med regelbunden undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning avses sådan undervisning som ges av en lärare som innehar speciallärarbehörighet. Den kan ges i elevens egen undervisningsgrupp i samband med annan undervisning eller separat. Med regelbunden undervisning avses undervisning under en långvarig period, till exempel en termin eller ett läsår.

Undervisningen ska utgå från elevens individuella behov. Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning kan också genomföras i smågrupp separat från elevens egen undervisningsgrupp. Med smågrupp avses i detta fall en grupp om vars storlek utbildningsanordnaren bestämmer lokalt. Om det behövs kan undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning också ges endast en elev.

Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning innebär att under hälften av lektionerna i till exempel ett läroämne utgörs av undervisning som ges av en speciallärare

antingen i samband med annan undervisning eller i smågrupp. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut ska fattas om stöd som ska ges eleven i form av om undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning.

3.3.8 Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning i Sibbo

I Sibbo avses med undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning att en elev, vars undervisningsgrupp är en undervisningsgrupp inom den grundläggande utbildningen, studerar mindre än hälften av lektionerna i ett eller flera läroämnen i en smågrupp som undervisas av en speciallärare, alternativt i samband med annan undervisning. Utgångspunkten för undervisningen som ges av en speciallärare är elevens individuella behov.

Att studierna i ett läroämne sker delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning tillgodoser i Sibbo stödbehov i anslutning till enskilda läroämnen eller delområden i lärandet. Studier som delvis bedrivs i smågrupp behövs i synnerhet när det finns oro för att eleven inte förmår uppnå godkända resultat i lärokursen för läroämnet, när eleven har utmaningar som utgör hinder för lärandet och när eleven behöver regelbundet stöd av speciallärarен. Utmaningar som utgör hinder för lärandet kan vara till exempel olika slags inlärningssvårigheter och neuropsykiatriska tillstånd, som kan innebära att eleven i vissa läroämnen delvis behöver studera i en mindre grupp eller i sin egen undervisningsgrupp med stöd av speciallärarен. Hur regelbundet stödbehovet är granskas i Sibbo för ett läsår i taget.

I Sibbo kan undervisning som ges av en speciallärare åtskilt från den egna undervisningsgruppen genomföras i en smågrupp, vars storlek baserar sig på speciallärarens bedömning av gruppens pedagogiska funktion. I smågruppen ingår färre elever än i elevens vanliga undervisningsgrupp. Skolans rektor kan efter att ha konsulterat speciallärarен bilda smågrupper som är ändamålsenliga med tanke på ordnandet av stödet för elevernas lärande. Undervisning som ges av en speciallärare kan även ordnas för en elev, om detta bedöms vara ändamålsenligt med tanke på elevens lärande.

3.3.9 Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i i smågrupp i ett eller flera läroämnen

Med undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp i ett eller flera läroämnen som en elevspecifik stödåtgärd avses undervisning under mer än hälften av lektionerna eller helt och hållet i smågrupp i ett eller flera läroämnen. I sådana fall anses eleven på grund av sin inlärningsförmåga eller sina förutsättningar för lärande ha nytta av undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i en

smågrupp i ett eller flera läroämnen. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut ska fattas om stöd som ska ges eleven i form av undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare under mer än hälften av lektionerna eller helt och hållet i smågrupp i ett eller flera läroämnen.

Undervisning som ges av en speciallärare eller en specialklasslärare i smågrupp i ett eller flera läroämnen som den enda elevspecifika stödåtgärden, är inte en tillräcklig orsak för att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen.

En undervisningsgrupp som undervisas av en enda lärare bildas så att det i gruppen finns högst fem elever som får undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i en smågrupp som en elevspecifik stödåtgärd. Maximiantalet med fem elever kan överskridas tillfälligt.

3.3.10 Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupper i Sibbo

I Sibbo avses med undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupper att en elev, vars primära undervisningsgrupp är en undervisningsgrupp inom den grundläggande utbildningen, behöver specialundervisning i smågrupp under mer än hälften av lektionerna för att klara sig i lärokursen för ett eller flera läroämnen.

En kort period i smågruppen eller att eleven studerar en enskild helhet i smågruppen innebär ännu inte att eleven får mer än hälften av lektionerna i läroämnet i form av undervisning i smågrupp. I Sibbo är granskningsperioden ett läsår.

I planeringen av uppdelningen av klasser och grupperingar i Sibbo måste hänsyn tas till antalet elever som får undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupper som en elevspecifik stödåtgärd, så att kvoten fem elever per lärare inte överskrids på någon lektion. Ett skolgångsbiträde kan inte ersätta läraren. Maximiantalet med fem elever kan överskridas tillfälligt. I Sibbo kan ett tillfälligt överskridande pågå terminen ut. Eleven räknas till den lärarspecifika kvoten på fem elever i alla läroämnen som hen studerar.

Om det under läsåret uppstår behov av att överföra en sjätte elev i samma undervisningsgrupp till elevspecifikt stöd och undervisning som ges av speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp, granskas inom OKTU-gruppen hur stödet kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt samt hur skolans personalresurser kan omfördelas, så att stödet tillfälligt kan ordnas på bästa möjliga sätt. Kvoten kan tillfälligt överskridas också när en ny elev som flyttar mitt under läsåret behöver elevspecifikt stöd och regelbunden undervisning i smågrupp. Personalresursen kan fördelas på nytt till exempel genom omplacering av resurslärare, speciallärare eller skolgångsbiträdet.

En elev som får undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp som en elevspecifik stödåtgärd har rätt att fritt välja valfria ämnen och stödåtgärden får inte utgöra ett hinder för elevens fria val.

3.3.11 Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass

Anordnande av undervisning i specialklass som elevspecifik stödåtgärd för en elev innebär att eleven får undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass. En del av undervisningen kan anordnas i samarbete enligt inkluderande principer så, att eleven har möjlighet att delta i undervisningen i andra undervisningsgrupper. En undervisningsgrupp som undervisas av en enda lärare bildas så att det i gruppen finns högst fem elever som får undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i en specialklass som en elevspecifik stödåtgärd. Maximiantalet med fem elever kan överskridas tillfälligt.

En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om stöd som ska ges eleven i form av undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass.

Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass som den enda elevspecifika stödåtgärden är inte en tillräcklig orsak för att avvika från lärokursen eller målen i den lokala läroplanen. I en grupp i specialklass som undervisas av en specialklasslärare kan finnas högst tio elever, men maximiantalet elever kan överskridas tillfälligt.

3.3.12 Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass i Sibbo

När en elevs stödbehov är av övergripande karaktär och påverkar lärandet och skolgången i stor omfattning, eller när eleven har andra betydande svårigheter i sin skolgång, utarbetar de lärare som undervisar eleven en bedömning av elevens stödbehov och en plan för stödet. Utifrån denna fattas ett förvaltningsbeslut om att elevens undervisning ordnas i specialklass.

Att undervisningen ordnas i specialklass innebär att eleven som en elevspecifik stödåtgärd får undervisning av en specialklasslärare i en specialklass. I Sibbo motsvarar denna stödåtgärd de mest krävande stödbehoven.

Undervisningsgruppen i en specialklass som leds av en specialklasslärare får omfatta högst 10 elever. I Sibbo kan detta antal tillfälligt överskridas fram till utgången av pågående termin.

I Sibbo får eleverna i en specialklass avlägga en del av studierna i form av pedagogiska arrangemang i samarbete med andra undervisningsgrupper, om det är ändamålsenligt att eleven studerar i samband med

annan undervisning och detta främjar elevens lärande. Det är viktigt att man kommer överens om dessa arrangemang i samarbete med den eller de lärare som undervisar gruppen direkt i början av terminen eller genast när man planerar att en elev som går i en specialklass ska börja studera enligt principerna för inkluderande utbildning. Specialklasläraren eller den eller de lärare som ger gruppen allmän undervisning ska genom gemensamma diskussioner gå igenom praxis, målen för lärandet för den eller de elever som studerar enligt principerna för inkluderande utbildning, vilket stöd eleven eller eleverna behöver för att uppnå målen och hurdant samarbete i planeringen och genomförandet av undervisningen som behövs i fråga om samarbetstimmarna. Det är också viktigt att tillsammans fundera på hur man ska stötta och stärka delaktigheten och känslan av grupptillhörighet för en elev som går i en specialklass. Principerna för inkluderande utbildning förverkligas på bästa sätt när de vuxna i skolan har kommit överens om gemensam praxis.

I en lärares undervisningsgrupp får det finnas högst fem elever som får elevspecifika stödåtgärder. Denna riktlinje gäller de elever som får elevspecifika stödåtgärder och som studerar i en specialklass eller för vilka mer än hälften av lektionerna i ett eller flera läroämnen ordnas i en smågrupp som undervisas av en speciallärare eller specialklasslärare. När eleverna som går i en specialklass studerar i sina samarbetsklasser enligt principerna för inkluderande utbildning, räknas de till denna kvot på fem elever. Skolan ska säkerställa att en lärare ansvarar för högst fem elever med beslut om elevspecifika stödåtgärder (över 50 procent av undervisningen eller undervisning i specialklass). Vid en omfördelning av personalresurser ska hänsyn tas till undervisning som ges av eventuell resurslärare, speciallärarens undervisning samt det stöd som ges av skolgångshandledare.

3.3.13 Tolkningstjänster

Med tolkningstjänster avses tolkningstjänster som tillhandahålls elever genom teckenspråk eller andra kommunikationsmetoder. Rätt till tolkningstjänst har elever med syn-, hörsel- eller talskadade och som behöver tjänsten för att kunna delta i den grundläggande utbildningen. Tolkningstjänsterna anordnas utgående från elevens behov.

En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om de tolkningstjänster som ska ges eleven. Användning av tolkningstjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden är inte en tillräcklig orsak för att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen. En elev som får tolkningstjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden påverkar inte gruppstorleken.

3.3.14 Elevspecifika biträdestjänster

Med elevspecifika biträdestjänster avses biträdestjänster som en elev behöver för att kunna delta i undervisningen i situationer där övriga undervisningsarrangemang inom ramen för skolans grundläggande verksamhet och en eventuell skolgångshandledare för gruppen inte tillräckligt stöder eleven i att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs och uppnå målen i den lokala läroplanen. Utbildningsanordnaren har möjlighet att anordna biträdestjänster förutom på personlig nivå även med hjälp av klassvisa biträdestjänster. Bestämmelserna i 3 § och 31 § i lagen om grundläggande utbildning förutsätter dock att elevens individuella behov utreds på ett tillräckligt sätt så att undervisningen och de tjänster som den kräver anordnas enligt elevens förutsättningar.

Användning av biträdestjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden är inte en tillräcklig orsak för att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om biträdestjänster som ska ges eleven. I ett ärende som gäller elevspecifika biträdestjänster har eleven och vårdnadshavaren rätt att få ett beslut som uppfyller kraven på förvaltningsbeslut enligt förvaltningslagen och som kan överklagas.

En elev som får biträdestjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden påverkar inte gruppstorleken.

3.3.15 Hjälpmedel

Utöver tolknings- och biträdestjänster ska elever som behöver elevspecifika stödåtgärder också ha tillgång till hjälpmedel som är nödvändiga för att de ska kunna delta i undervisningen och som stöder deras möjligheter att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs och uppnå målen i den lokala läroplanen. Hjälpmedlen kan anordnas gruppvis, skolvis eller klassvis enligt elevens behov. Hjälpmedel som till sin natur är avsedda för fullgörande av lärokursen och deltagande i undervisningen och som därmed kan jämställas med läromedel kan vid behov också anordnas individuellt. De elevspecifika stödåtgärderna omfattar inte hjälpmedel som hör till medicinsk rehabilitering och som eleven behöver i skolan och i andra livssituationer. Till dessa har eleven rätt i enlighet med förordningen om medicinsk rehabilitering.

Vid genomförande av elevspecifika stödåtgärder ska lärarna och den övriga personalen samarbeta, och det kan också förutsätta att man konsulterar till exempel en speciallärare. Vid planering av stödåtgärderna kan man vid behov dra nytta av att också konsultera andra sakkunniga. Beslut om detta fattas enligt utbildningsanordnarens anvisningar. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om de hjälpmedel som förutsätts för att eleven ska kunna delta i undervisningen.

En elev som använder hjälpmedel som den enda elevspecifika stödåtgärden påverkar inte gruppstorleken.

3.3.16 Tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel i Sibbo

Eleven har vid behov rätt till tolknings- och biträdestjänster. Syftet med tolknings- och biträdestjänsterna är att stödja eleven så att hen kan delta i undervisningen och uppnå de mål som anges i läroplanen. De tolknings-tjänster som eleven behöver anskaffas av skolan.

De hjälpmedel som eleven behöver som stöd för lärande och skolgång anskaffas av skolan i enlighet med gällande bestämmelser och anvisningar. I Sibbo fördelar utbildningschefen årligen resurser till skolorna för anställning av skolgångshandledare. Skolorna ansvarar själva för hur resurserna används.

Det stöd som ges av skolgångshandledare utgör huvudsakligen en del av de arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande. Samarbetet mellan läraren och skolgångshandledaren ska vara planmässigt och mångsidigt.

3.3.17 Elevspecifika biträdestjänster inom den grundläggande utbildningeni Sibbo

Syftet med elevspecifika biträdestjänster är att säkerställa att eleven kan delta i undervisningen och få undervisning på lika villkor när de gruppspecifika stödformerna och övriga undervisningsarrangemang inte är tillräckliga.

Med elevspecifika biträdestjänster avses sådana biträdestjänster som eleven behöver för att kunna delta i undervisningen i situationer där:

1. de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga,
2. skolgångshandledarens stöd i gruppen inte i tillräcklig grad stöder elevens deltagande i undervisningen,
3. andra undervisningsarrangemang som hör till skolans grunduppdrag inte motsvarar elevens behov.

Elevspecifika biträdestjänster utgör en del av de elevspecifika stödåtgärder som avses i lagstiftningen om stöd för lärande och skolgång. En egen handledare för en enskild elev är en speciallösning som endast ska användas i undantagsfall.

Elevspecifika biträdestjänster kan övervägas endast när:

1. stödbehovet är omfattande och långvarigt,
2. elevens deltagande i undervisningen inte kan tryggas genom gruppspecifika stödformer,
3. stödbehovet inte kan tillgodoses med hjälp av en handledare som arbetar med flera elever,

4. skolans övriga pedagogiska och organisatoriska lösningar har prövats eller bedömts vara otillräckliga.

Utgångspunkten är alltid att stödet i första hand ordnas genom:

1. undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt genom gruppspecifika stödformer.
2. riktad allokering av skolgångshandledarresursen,
3. flexibel användning av personalresurser.

Process för bedömning av behovet

Elevens situation kartläggs i samarbete med:

1. läraren,
2. specialläraren,
3. vårdnadshavarna,
4. elevvårdspersonalen (vid behov),
5. andra sakkunniga (vid behov).

Vid bedömningen fokuserar man på elevens funktionsförmåga i undervisningssituationer och övergångssituationer samt på de faktorer som försvårar deltagandet.

Om de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga görs en bedömning av behovet av elevspecifikt stöd. Som stöd för bedömningen används verktyget bedömning av funktionsförmåga: **Toimintakykyarvio.fi**. Resultatet av bedömningen bifogas till bedömningen av elevens stödbehov och används som underlag för den fortsatta beredningen. Även eventuella utlåtanden bifogas bedömningen.

Om behov av stöd konstateras utarbetas en plan för hur de elevspecifika stödåtgärderna ska genomföras. Beslut om elevspecifika stödåtgärder fattas av undervisningschefen i enlighet med gällande lagstiftning.

Behovet av elevspecifika biträdestjänster ska följas upp och bedömas regelbundet.

Vid varje uppföljning ska följande bedömas:

1. om stödet fortfarande behövs,
2. om stödets omfattning är ändamålsenlig,
3. om elevens behov kan tillgodoses med mindre individualiserade stödformer.

Målet är alltid att använda den stödform som bäst främjar elevens delaktighet och självständighet.

Elevspecifika biträdestjänster är inte en automatisk stödåtgärd och beviljas inte på basis av en diagnos. Behovet ska alltid grunda sig på en individuell bedömning av elevens funktionsförmåga och möjligheter att delta i undervisningen. Elevspecifika biträdestjänster används endast när andra stödformer inte är tillräckliga för att trygga elevens rätt till undervisning och delaktighet.

3.4 Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen (LP kapitel 7.5)

Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen innebär att elevens grundläggande rättigheter inskränks. Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen kan göras på tre sätt. Dessa är att framskrida i studierna enligt målhelheter, avgränsning av lärokursen samt tillfällig befrielsen från att fullgöra lärokursen i läroämnet av hälsoskäl. Om att framskrida i studier enligt målhelheter beskrivs i kapitel 5.4.3.

3.4.1 Avgränsning av lärokursen i ett läroämne

Lärokursen i ett läroämne får avgränsas först när eleven trots gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder inte med godkänt resultat (vitsordet hjälpliga kunskaper, 5) klarar av den grundläggande utbildningens lärokurs och målen i läroplanen. Lärokursen och målen i den lokala läroplanen kan avgränsas först då eleven som elevspecifik stödåtgärd fått undervisning i ifrågavarande läroämne av en speciallärare eller en specialklasslärare i specialklass. Att avgränsa lärokursen är en åtgärd som ska användas i sista hand. Tidigt skede av språkinlärningen i undervisningsspråket, frånvaro, bristande motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig utgöra grund för att avgränsa lärokursen.

Avgränsning av lärokursen innebär att målen för elevens lärande definieras utgående från elevens förutsättningar. Lärokursen avgränsas genom att mål och innehåll i den lokala läroplanen begränsas elevspecifikt. Målen ska ändå vara tillräckligt utmanande för eleven.

Avgränsning av lärokursen i ett läroämne eller mål i läroplanen förutsätter en aktuell och uppdaterad bedömning av behovet av stöd i enlighet med 20 d §, en plan i enlighet med 20 e § och ett beslut i enlighet med 20 f §. Eftersom en avgränsning av den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen är en åtgärd som ingriper i elevens grundläggande rättigheter rekommenderas att sektorsövergripande samarbete eller eventuella utlåtanden utnyttjas i större omfattning för att utreda vilket förfarande som skulle vara för elevens bästa.

Utbildningsanordnaren ska fatta ett skriftligt beslut om avgränsning av den grundläggande utbildningens lärokurs och målen i läroplanen i enlighet med 20 h §. Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål.

Innan beslutet fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hens vårdnadshavare. Vårdnadshavaren ska informeras om vilka följder en avgränsning av lärokursen har på elevens behörighet för fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen.

Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd, ska ett nytt förvaltningsbeslut om stöd fattas. Om att fatta förvaltningsbeslut föreskrivs i förvaltningslagen.

Om den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål för eleven ska den plan för genomförande av elevspecifikt stöd en enlighet med 20 e § i lagen om grundläggande utbildning som utgör grunden för beslutet om avgränsning innehålla information om de elevspecifika målen och innehållen, om hur eleven ska framskrida i studierna och om principer som ska tillämpas vid bedömning av eleven. Planen ska utarbetas av de lärare som undervisar eleven i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Bedömningen av elevens kunnandet genomförs enligt målen som fastställts i planen och de principer som beskrivs i kapitel 6. Om den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål har avgränsats för eleven genomförs bedömningen av kunnandet i relation till de mål som fastställts för hen. Vid bedömningen ska verbala omdömen användas, med undantag av slutbedömningen. Det verbala omdömet ska förses med en asterisk (*) som beteckning för avgränsningen. Vid bedömning med verbala omdömen ska till övriga delar riktlinjerna för den summativa bedömningen följas. Samma principer ska följas även i eventuella mellanbetyg. I avgångsbetyg ska siffervitsordet 5 * antecknas.

Genomförandet av planen och stödåtgärdernas tillräcklighet ska utvärderas enligt behov, dock minst en gång per läsår. Planen ska granskas oftare om elevens behov förutsätter det.

3.4.2 Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen i Sibbo

Det är särskilt viktigt att komma ihåg att en avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen innebär att elevens grundläggande rättigheter inskränks. En tillförlitlig bedömning av behovet av att begränsa lärokursen görs på det sätt som utbildningsanordnaren bestämmer. Eleven har dock rätt till det stöd han eller hon behöver och en begränsning av lärokursen är nödvändig om han eller hon inte når målen för den grundläggande utbildningens lärokurs eller läroplan.

Avgränsning av lärokursen i ett läroämne

En avgränsning av lärokursen kan göras i Sibbo först när eleven trots gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder inte med godkänt resultat (vitsordet hjälpliga kunskaper, 5) klarar av den grundläggande utbildningens lärokurs och målen i läroplanen. Det är möjligt att avvika från lärokursen eller målen i Sibbo i ett visst läroämne endast om eleven utöver andra stödformer och stödåtgärder i läroämnet i fråga som elevspecifik stödåtgärd har fått undervisning på heltid av en speciallärare eller specialklasslärare i en specialklass under minst en termin.

Tidigt skede av språkinlärningen i undervisningsspråket, frånvaro, bristande motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig utgöra grund för att avgränsa lärokursen.

Ett beslut om avgränsning av lärokursen förutsätter i Sibbo alltid en bedömning av behovet av elevspecifikt stöd, en plan och ett förvaltningsbeslut. Vid bedömningen av avgränsningen av lärokursen räcker det inte med enbart en pedagogisk bedömning av stödbehov gjord av lärarna. Dessutom behövs ett sektorsövergripande samarbete med elevvården och en bredare bedömning av elevens lärande. Ett beslut om att avgränsa lärokursen förutsätter alltid en undersökning av en skolpsykolog eller ett ställningstagande till en undersökning som gjorts av eleven av en psykolog/neurolog.

Eleven och vårdnadshavaren ska informeras om vilka följder en avgränsning av lärokursen har på elevens behörighet för fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen. Vid slutbedömningen i den grundläggande utbildningen får eleven en teknisk anteckning *5 för det avgränsade läroämnet. Innan ett förvaltningsbeslut fattas ska eleven och vårdnadshavaren höras. Beslut om avgränsning av lärokursen fattas i Sibbo av undervisningschefen. Ett beslut om avgränsning av lärokursen är ett överklagbart förvaltningsbeslut.

Vid utarbetandet av målen och innehållet i ett avgränsat läroämne är det nödvändigt att utnyttja det pedagogiska samarbetet mellan lärarna, specialklassläraren kan till exempel konsultera ämnesläraren i det aktuella läroämnet gällande läroämnets innehåll.

3.4.3 Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl

Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs och mål i den lokala läroplanen görs även då eleven tillfälligt befrias från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl. Med tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i ett läroämne avses att eleven av hälsoskäl under en kort och viss tid inte deltar i undervisningen. Befrielsen kan gälla deltagandet i de veckovisa lektionerna i ett enskilt läroämne under högst fyra månader. En avvikelse från mål eller innehåll i läroplanen är en åtgärd som ingriper i elevens

grundläggande rättigheter och därför rekommenderas att sektorsövergripande samarbete eller eventuella utlåtanden utnyttjas för att utreda vilket förfarande som skulle vara för elevens bästa.

Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl för en elev förutsätter en aktuell och uppdaterad bedömning av behov av stöd i enlighet med 20 d §, en plan i enlighet med 20 e § och ett beslut i enlighet med 20 f § i lagen om grundläggande utbildning. I planen som grundar sig på en bedömning ska framgå den lärokurs som eleven studerar och den avvikelse som görs från den, avvikelsen från timfördelningen i den årskurs i vilken eleven studerar, elevspecifika mål och innehåll, hur eleven ska framskrida i studierna och om vilka principer som ska tillämpas vid bedömning av eleven. Utbildningsanordnaren ska fatta ett skriftligt förvaltningsbeslut om avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen om vilket föreskrivs i 20 h § i lagen om grundläggande utbildning. Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål.

Före beslutet fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hens vårdnadshavare. Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd, ska ett nytt förvaltningsbeslut fattas.

Om en tillfällig befrielse på grund av hälsoskäl inte är tillräckligt för att främja elevens lärande och skolgång och trygga fullgörandet av den grundläggande utbildningens lärokurs, ska anordnande av grundläggande utbildning i enlighet med 20 i § i lagen om grundläggande utbildning om studier för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga tillämpas.

3.4.4 Befrielse av eleven från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl i Sibbo

Att befria en elev från att avlägga lärokursen i ett läroämne av hälsoskäl är alltid en åtgärd som ingriper i elevens rättigheter. Om denna åtgärd bedöms vara nödvändig, förutsätter den i Sibbo en aktuell och uppdaterad bedömning av behov av stöd, en plan och ett förvaltningsbeslut.

När en elevs befrielse från att avlägga lärokursen i ett läroämne av hälsoskäl bedöms i Sibbo, behövs ett sektorsövergripande samarbete och utlåtande om hälsoskäl som talar för befrielse som ett verksamhetssätt som ligger i elevens intresse. Eleven och hens vårdnadshavare ska höras innan beslutet fattas.

3.5 Anordnande av grundläggande utbildning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga (LP kapitel 7.6)

Om ett beslut om tidigarelagd läroplikt i enlighet med 2 § 3 mom. i läropliktslagen har fattats för en elev och eleven fortsättningsvis har behov av stöd i den grundläggande utbildningen ska ett beslut om stöd fattas för eleven. Stödåtgärderna ska bestå av elevspecifika stödåtgärder och avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen. Om eleven inte kan studera enligt en läroplan indelad i läroämnen, kan det för elevens del beslutas att undervisningen ordnas enligt verksamhetsområden. Beslutet om tidigarelagd läroplikt ska vara fattat i samarbete med sakkunniga både inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen före övergången till den grundläggande utbildningen. På så sätt utformas barnets lärstig enligt barnets bästa.
Om det under den grundläggande utbildningen framkommer att en elev har en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan och som är sådan att den skulle ha lett till tidigarelagd läroplikt, kan elevens undervisning med hänvisning till 20 i § anordnas med hjälp av stödåtgärder inom den grundläggande utbildningen.

En bedömning av behovet av elevspecifikt stöd i enlighet med 20 d § ska genomföras för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan. Då ska också elevens eventuella behov av att studera enligt verksamhetsområden och inte enligt en läroplan som är uppdelad i läroämnen. Eleven har i första hand rätt att studera enligt läroämnen. Eleven övergår till undervisning enligt verksamhetsområden först då eleven på grund av funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan och trots stödåtgärder och avgränsning av lärokurserna inte kan studera enligt läroämnen. Ett yrkes- och sektorsövergripande samarbete ska alltid genomföras vid bedömning att behovet av att anordna undervisningen för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga. Yrkes- och sektorsövergripande samarbete eller ett psykologiskt eller medicinskt utlåtande eller en exakt diagnos som bifogas beslutet är dock inte ett villkor för att fatta beslut eller genomföra stöd, om inte elevens bästa och behov av stöd kräver det.

För eleven ska en plan för genomförande av elevspecifikt stöd i enlighet med 20 e § i lagen om grundläggande utbildning utarbetas om hur eleven ska framskrida i studierna. I planen ska beskrivas de för eleven fastställda elevspecifika målen och innehållen i den grundläggande utbildningens lärokurs, de elevspecifikt fastställda målen och innehållen, de principer som ska tillämpas vid bedömning av eleven och om genomförande och uppföljning av stödåtgärderna. Planen ska utarbetas av de lärare som ansvarar för elevens undervisning i samarbete med eleven och vårdnadshavaren.

En elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan har rätt till alla gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder. Stödåtgärderna ska anordnas enligt elevens bästa och i första hand i elevens egen skola. En elev har rätt att i första hand studera enligt läroämnen.

Planen för genomförande av stödet, genomförandet av planen i praktiken och stödåtgärdernas tillräcklighet ska utvärderas enligt behov, dock minst en gång per läsår. Planen ska granskas oftare om elevens behov förutsätter det.

Innan ett förvaltningsbeslut fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hens vårdnadshavare. Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd, ska ett nytt förvaltningsbeslut om stöd fattas. Om att fatta förvaltningsbeslut föreskrivs i förvaltningslagen.

De uppgifter om stöd som utgör grund för utbildningsanordnarnas finansiering ska enligt lagen om nationella studie- och examensregister registreras i Utbildningsstyrelsens nationella, centraliserade integrationsservice (KOSKI) för studierättigheter och prestationer. I detta register ska man också införa uppgifter om förvaltningsbeslut som i enlighet med 20 i § i lagen om grundläggande utbildning fattats för anordnande av undervisning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga liksom information om huruvida elevens undervisning anordnas enligt verksamhetsområden eller läroämnen.

3.6 Undervisning för en elev som är patient inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst (LP kapitel 7.7)

För en elev som får specialiserad sjukvård anordnas undervisningen i första hand i den egna skolan. Men om eleven är patient på ett sjukhus, är den kommun där sjukhuset ligger skyldig att anordna undervisningen för eleven, om det är motiverat med beaktande av elevens hälsotillstånd, pedagogiska specialbehov och vårdmässiga åtgärder och det inte är elevens bästa att undervisningen anordnas på något annat sätt. Även andra verksamhetsenheter inom den specialiserade sjukvården kan anordna undervisning för elever som får specialiserad sjukvård. Om anordnandet av undervisning för en elev som är patient inom specialiserad sjukvård och konsultativ sjukhusundervisningstjänst föreskrivs närmare i kapitel 5.

3.6.1 Undervisning för elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst i Sibbo

Eleven är fortsättningsvis elev vid sin egen skola även under den tid som hen är patient inom den specialiserade sjukvården. I elevens undervisning följs Sibbo kommuns läroplan för den grundläggande utbildningen. Från den egna skolan väljs ansvarslärare till samarbetet med den specialiserade sjukvården.

Riktlinjerna för undervisningen för elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården, den konsultativa sjukhusundervisningstjänsten och avvikande ordnande av undervisning inom den grundläggande utbildningen beskrivs i kapitlen 5.4.6 och 5.4.8 i läroplanen.

3.7 Kontinuerligt stöd i övergångsskeden, samarbete och smidig överföring av information (LP kapitel 7.8)

Småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen och andra stadiet bildar ett kontinuum som stöder barnets och den ungas växande och lärande. Detta stärks genom en smidig informationsöverföring mellan utbildningsanordnarna. Genom samarbete stärks också barnens och vårdnadshavarnas delaktighet. Samarbetet ska utvecklas och utvärderas under utbildningsanordnarens ledning.

För att kunna säkerställa ett kontinuerligt stöd är det viktigt att ha tillräcklig information om elevens stöd och om vilka stödformer och stödåtgärder som är ändamålsenliga. Om barnet har fått barnspecifika stödåtgärder i förskoleundervisningen ska informationen om genomförandet av stödet och dess effekter beaktas då barnet övergår till den grundläggande utbildningen. Om barnet har använt individuella hjälpmedel, fått barnspecifika tolknings- eller biträdestjänster, eller regelbunden undervisning av en speciallärare eller undervisning av en speciallärare på heltid i specialklass i förskoleundervisningen ska detta beaktas då barnet övergår till den grundläggande utbildningen. En bedömning av behov av elevspecifika stödåtgärder ska genomföras i övergångsskedet och planen för genomförande av stöd utarbetas i samarbete.

När en läropliktig elev övergår till en annan utbildningsanordnares utbildning ska den tidigare utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna den nya utbildningsanordnaren de uppgifter som är nödvändiga för anordnandet av den läropliktigas utbildning. Målet är att information som är central med tanke på undervisningen, stödet för lärandet, handledningen och anordnandet av individuell elevvård överförs till den nya utbildningsanordnaren. Överföring av information i anknytning till individuell elevvård förutsätter samtycke. Vid överföringen av information ska gällande bestämmelser iakttas. Utbildningsanordnarna ansvarar för att skapa och utveckla rutiner för informationsöverföring.

3.7.1 Stödets kontinuitet i övergångsskeden, samarbete och smidig informationsöverföring i Sibbo

Den barnspecifika bedömningen och planen för ett barn som fått barnspecifikt stöd inom småbarnspedagogiken granskas i Sibbo före slutet av februari, om det bedöms att barnet behöver en plats i en specialklass. Läraren inom småbarnspedagogiken utarbetar för barnet en barnspecifik bedömning av behovet av stöd och en plan för genomförande av stödet i samarbete med speciallärаren inom småbarnspedagogiken och speciallärаren inom den grundläggande utbildningen. Den barnspecifika bedömningen av behovet av stöd och planen för genomförande av stödet behandlas i den kommande skolans OKTU-grupp, där också läraren inom småbarnspedagogiken och speciallärаren inom småbarnspedagogiken medverkar. I samband med detta utvärderas vad som ska vara barnets huvudsakliga undervisningsgrupp när skolan börjar. Speciallärаren inom småbarnspedagogiken skickar en begäran om behandling av den barnspecifika bedömningen av behovet av stöd och planen för genomförande av stödet (Forms) till undervisningschefen. Undervisningschefen fattar på grundval av den barnspecifika bedömningen av behovet av stöd och planen för genomförande av stödet ett beslut om ordnande av elevspecifikt stöd i specialklass.

Det allra viktigaste med tanke på stödets kontinuitet är att information som är nödvändig med tanke på undervisningen överförs från förskolan till skolan och barnets kommande lärare vid ett gemensamt möte med vårdnadshavarna.

3.7.2 Samarbete i övergångsskeden i Sibbo

I Sibbo bildar småbarnspedagogiken och den tillhörande förskoleundervisningen samt den grundläggande utbildningen en helhet som fortskrider konsekvent med tanke på barnets uppväxt och lärande. Samarbetet i övergångsskeden har stor betydelse för säkerställande av stödets kontinuitet under elevens skolgång. Överföringen av information som är nödvändig med tanke på undervisningen och ordnandet av stödet görs i samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Vid behov görs yrkesövergripande samarbete.

Närmare riktlinjer för samarbetet vid övergångsskeden finns i kapitel 1.4.1 i läroplanen.

Förskolan–lågklasserna

Rektorn för den mottagande skolan sammankallar i april–maj ett informationsöverföringsmöte där man går gruppvis igenom alla elever som ska börja i nybörjarundervisningen. Man kan också ordna elevspecifika möten för planering av de stödåtgärder som behövs vid skolstarten i samarbete med vårdnadshavarna. Vid behov kan också yrkesutbildade personer från elevvården eller andra sakkunniga delta på mötet. Om familjen önskar morgon- eller eftermiddagsverksamhet för barnet är det bra att även bjuda in den som ansvarar för

verksamheten till mötet (med vårdnadshavarnas samtycke). Mötet sammankallas av speciallärarен inom småbarnspedagogiken. Till det individspecifika sektorsövergripande mötet kallas alltid också elevens vårdnadshavare. Elevens medverkan övervägs med beaktande av barnets bästa.

Lågklasserna–högklasserna

Högstadieskolans studiehandledare sammankallar i mars skolspecifika möten för kartläggning av elevernas styrkor och stödbehov. Informationen som fås utnyttjas när klasserna bildas. Vid behov kan man också ordna elevspecifika möten för planering av de stödåtgärder som behövs på högstadiet. Vid behov kan också yrkesutbildade personer från elevvården delta på mötet. Det elevspecifika mötet sammankallas av lågstadieskolans klasslärare, speciallärare eller specialklasslärare. Vid elevspecifika möten deltar också eleven och vårdnadshavarna.

Det elevspecifika stödet granskas vid behov vid övergången från åk 6 till åk 7. Om man bedömer att det elevspecifika stödet för en elev behöver ordnas i en specialklass, ska bedömningen och planen granskas före slutet av februari.

Högklass–andra stadiet

En elev som behöver stöd för att söka till fortsatta studier har rätt att utöver elevhandledning enligt läroplanen få personlig elevhandledning enligt sina behov. Intensifierad personlig elevhandledning tillhandahålls elever i åk 8 och 9 som behöver stöd för att söka till fortsatta studier. Vid sidan av elevhandledningen kan också elevvården delta i att ge stöd för att söka till fortsatta studier.

Avsikten är att den grundläggande utbildningen ska ledsaga eleverna till andra stadiet, vilket kräver samarbetsstrukturer mellan den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet. Vid behov ordnas ett studerandespecifikt överföringsmöte för planering av de stödåtgärder som en enskild studerande behöver i studierna på andra stadiet. Beroende på situationen sammankallas mötet av elevhandledaren eller speciallärarен antingen inom den grundläggande utbildningen eller på andra stadiet.

Utvidgad läroplikt innebär att läroplikten upphör när den unga fyller 18 år eller när hen före detta avlägger en examen på andra stadiet. Målet är att varje ung som går ut grundskolan ska fortsätta till utbildning på andra stadiet och avlägga examen. För att uppnå detta mål har den grundläggande utbildningen samt anordnarna av gymnasieutbildning och yrkesinriktad utbildning skyldighet att handleda, stöda och övervaka de studerandes fullgörande av läroplikten. Undervisningen, handledningen och stödet som ges inom den grundläggande utbildningen spelar en viktig roll i säkerställandet av att eleverna får de kunskaper och färdigheter som behövs i fortsatta studier.

I Sibbo övervakas läroplikten av utbildningsdirektören - utvecklingschefen. *(under behandling)*

4 Praxis inom stöd för lärande och skolgång i Sibbo

4.1 Stöd för lärande och skolgång inom språkbadsundervisningen i Sibbo

För att bli antagen till språkbadsundervisning krävs att barnet deltar i ett språkfärdighetstest som ordnas på våren i förskoleundervisningen och får godkänt resultat i det. Med språkfärdighetstestet säkerställs att eleverna som börjar i språkbadsundervisningen har tillräckliga språkliga färdigheter i både modersmålet och språkbadsspråket. Godkänt resultat i språkfärdighetstestet krävs av alla som vill delta i språkbadsundervisning, oavsett om eleven deltagit i språkbadsverksamheten inom småbarnspedagogiken och/eller förskoleundervisningen eller inte.

I språkbadsundervisningen är innehållen och målen för lärandet i enlighet med de nationella grunderna för förskoleundervisningens läroplan respektive läroplanen för den grundläggande utbildningen. Språkbad rekommenderas inte om barnet konstaterats ha en specifik språkstörning.

Inom språkbadsundervisningen ges stöd alltid på språkbadsspråket, med undantag för de ämnen där undervisningen ges på modersmålet. I enlighet med Finska utbildningssektionens beslut från 15.12.2020 och 5.11.2024 antas till språkbadsklasserna inte elever som behöver undervisning i specialklass. En elev som går i språkbadsskola och som anses behöva undervisning i specialklass ska flytta till enspråkig undervisning.

Om en elev som deltar i språkbadsundervisning inte gör framsteg i lärandet enligt målen för årskursen, utreds elevens språkkunskaper inom olika delområden av lärandet. Informationen som fås genom kartläggningen sammanställs i en språkprofil, som är en beskrivning av hur och på vilken nivå eleven använder språkbadsspråket som verktyg för lärandet och studierna.

Språkbadsspråksprofilen består av en språklig kartläggning av följande delområden:

- läsförståelse (inte förskoleundervisning)
- skrivning (inte förskoleundervisning)
- ordförråd och hörförståelse
- fritt samtalande och berättande, beskrivning av bild.

Om kunskaperna i språkbadsspråket inte utvecklas tillräckligt och eleven inte har möjlighet att tillägna sig den egna årskursens innehåll på språkbadsspråket i enlighet med målen för den allmänna undervisningen, är det ändamålsenligt och i elevens intresse att eleven hänvisas till undervisning på elevens eget modersmål.

4.2 Ordnande av undervisning som ges av speciallärare inom förskoleundervisning i Sibbo

Inom småbarnspedagogiken i Sibbo arbetar speciallärare inom småbarnspedagogik som arbetar som speciallärare vid flera enheter och vars uppgiftsbeskrivning fokuserar på konsultation och handledning. Utöver detta arbetar i Sibbo speciallärare inom småbarnspedagogik som arbetar som en extra resurs i enskilda grupper eller vid enskilda enheter efter behoven.

I Sibbo kommun samarbetar sektorerna för småbarnspedagogik och utbildning i ordnandet av stödet. Vikten av samsyn blir ännu viktigare under vårterminen i förskoleundervisningen, när man överväger barnets skolstig, till exempel behovet av att gå i specialklass.

Det övergripande ansvaret för stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning ligger under hela förskoleåret hos specialläraren inom småbarnspedagogik. Skolans ambulerande speciallärare kommer med i förskolegruppen i januari under förskoleåret. Speciallärarens arbete riktas till det gruppspecifika stödet. Specialläraren inom småbarnspedagogik ansvarar för att genomföra det barnspecifika stödet. På våren under förskoleåret bedöms behovet av elevspecifika stödåtgärder för skolstarten och genomförandet av stödet planeras gemensamt av specialläraren inom småbarnspedagogik och skolans ambulerande speciallärare innan utgången av februari.

4.3 Inledande av den grundläggande utbildningen senare (Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 5.5.5)

Ett barn kan inleda den grundläggande utbildningen ett år senare om det är förenligt med barnets bästa. Vårdnadshavaren lämnar in en ansökan till utbildningsanordnaren om att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare än vad som föreskrivs. Till ansökan ska fogas en psykologisk och vid behov medicinsk utredning. Utbildningsanordnaren fattar ett positivt eller negativt förvaltningsbeslut. Beslutet ska motiveras och psykologiska och eventuella medicinska utredningar fogas till beslutet.

Ett förvaltningsbeslut om att inleda den grundläggande utbildningen senare än föreskrivet ska fattas endast av grundad anledning och efter noggrant övervägande. Ett beslut kan inte fattas till exempel med hänvisning till att man i den grundläggande utbildningen inte skulle ha möjlighet att tillgodose barnets behov av stöd för

lärande och skolgång. Beslutet om att inleda den grundläggande utbildningen senare ska fattas innan barnet inleder den grundläggande utbildningen.

När ett barn har fått tillstånd att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare än vad som föreskrivs, har barnet rätt att delta i förskoleundervisning ännu ett förskoleår.

4.3.1 Inledande av den grundläggande utbildningen senare i Sibbo

Om det under förskoleundervisningen upptäcks att ett senare inledande av den grundläggande utbildningen är nödvändig och fördelaktig med tanke på barnets växande och utveckling, sammansätts en pedagogisk expertgrupp. I Sibbo hör till gruppen såväl läraren i förskoleundervisning som speciallärarен inom småbarnspedagogik och speciallärarен inom grundläggande utbildning som arbetar i barnets förskolegrupp. Vid behov kan expertgruppen kompletteras med yrkesutbildade personer inom elevvården.

Psykologtjänsterna inom Östra Nylands välfärdsområdes elevvård ansvarar för att utföra psykologiska utredningar och tillhandahålla rådgivningsbyråns tjänster för de barn bosatta i Sibbo, för vilkas del man överväger att den grundläggande utbildningen ska inledas ett år senare än vad som föreskrivs.

För att inleda den grundläggande utbildningen ett år tidigare eller ett år senare än vad som föreskrivs behövs en ansökan från vårdnadshavarna och ett expertutlåtande. Om vårdnadshavarna önskar att deras barn ska inleda den grundläggande utbildningen ett år tidigare än vad som föreskrivs skaffar de expertutlåtandet själva. Speciallärarен inom småbarnspedagogiken sammanställer informationen och lämnar dem till undervisningscheferna. Undervisningschefen fattar ett förvaltningsbeslut om saken.

Om det bedömts att barnets stödbehov beror på mer omfattande inlärningssvårigheter, anses senareläggande av skolstarten inom den grundläggande utbildningen inte vara lösningen. Då ska ordnandet av stödet vid övergången till den grundläggande utbildningen övervägas i samarbete med barnets skola.

4.4 Överföring av uppgifter om eleven

4.4.1 Överföring av uppgifter mellan utbildningsanordnare

Om en elev som är under 18 år övergår till undervisning, verksamhet eller utbildning som en annan utbildningsanordnare ordnar i enlighet med denna lag, gymnasielagen (629/1998) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017), ska den tidigare utbildningsanordnaren trots bestämmelserna om sekretess utan dröjsmål lämna uppgifter som är nödvändiga för ordnande av undervisningen eller utbildningen till den nya

utbildningsanordnaren. Motsvarande uppgifter kan lämnas också på begäran av den nya utbildningsanordnaren. (11.8.2017/533)

När eleven byter skola ska nödvändig information och pedagogiska dokument alltid överföras till nästa skola utan dröjsmål. Överföringen av nödvändiga uppgifter från en skola till en annan om anordnandet av utbildningen är utbildningsanordnarens skyldighet och kräver inte vårdnadshavarens samtycke.

4.4.2 Överföring av elevvårdens uppgifter

Om en studerande övergår till en annan utbildningsanordnares utbildning, ska den tidigare utbildningsanordnaren begära samtycke av den studerande eller, om den studerande inte har förutsättningar att bedöma samtyckets betydelse, av den studerandes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare till att sådana sekretessbelagda uppgifter i elevhälsans klientregister som behövs för kontinuiteten i elevhälsan får överföras till den nya utbildningsanordnaren. (Lag om elev- och studerandevård 23§)

För överföring av uppgifter om elev- och studerandevård ska samtycke i första hand begäras av eleven. Istället för eleven kan samtycke också begäras av vårdnadshavaren, om det är motiverat med tanke på elevens behov, ålder och förutsättningar. Endast de uppgifter som behövs för kontinuiteten i elevvården kan överföras.

5 Elevvårdens del i anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Sibbo

Den individuella elev- och studerandevården innefattar skolhälsovården, kurators- och psykologtjänsterna samt expertgruppens stöd. Skolans stödåtgärder kan kompletteras med elevvårdens stödtjänster.

Elevvårdstjänsterna ordnas av Östra Nylands välfärdsområde. Elevvårdspersonalen samarbetar med välfärdsområdets tjänster för barnfamiljer och med den specialiserade sjukvården.

I lagstiftningen särskiljs mellan individuell elevvård som föreskrivs i lagen om elev- och studerandevård och stöd för lärande och skolgång som ingår i lagen om grundläggande utbildning. Den individuella elevvården grundar sig alltid på frivillighet medan det inte krävs elevens eller vårdnadshavarens samtycke för att ordna stöd för elevens lärande och skolgång. Även bestämmelserna om utlämnande av konfidentiella uppgifter samt samtyckes- och registreringspraxis som gäller utlämnandena skiljer sig från varandra.

I handlingarna som berör stödet för lärande och skolgång kan nämnas om en elev har hänvisats till elevvårdens tjänster. I handlingarna får inte antecknas varför eleven har hänvisats till elevvården eller

åtgärder som anknyter till dessa tjänster. I elevvårdsjournalen kan man anteckna information om att eleven får stöd för lärandet och skolgången, eller att ordnandet av stödet utreds.

5.1 Stöd för lärande och elevvård i Sibbo

Utöver att ha rätt till stöd för lärande, har eleven också rätt till elevvård och annat psykosocialt stöd. Bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd inleds när de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga. Bedömningen omfattar både de arrangemang och stödåtgärder som används i undervisningsgruppen samt det stöd som den enskilda eleven behöver. Bedömningen görs gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Om bedömningen av elevens stödbehov behöver kompletteras med perspektiv från elevvårdspersonal, sammankallas en sektorsövergripande individuell expertgrupp. Vid behov kan skolpsykologens ställningstagande och/eller utlåtande användas som stöd vid beslut om avvikelse från lärokursen.

Elevvårdspersonal kan vid behov konsulteras när planen utarbetas och revideras. Psykologiska undersökningar kan användas för att utreda elevens lärande och utveckling i situationer där eleven systematiskt har fått stöd för lärandet, men där stödåtgärderna inte har varit tillräckliga och/eller där inlärningssvårigheterna i betydande grad påverkar elevens studiemotivation och självkänsla.

Innan en psykologisk undersökning genomförs ska speciallärarен ha gjort egna kartläggningar. Om dessa inte har gett tillräcklig information om bakgrunden till eller omfattningen av elevens inlärningssvårigheter kan en psykologisk undersökning vara motiverad.

Vid bedömningen av behovet av undersökningen beaktas även eventuella tidigare undersökningar, elevens hälsotillstånd samt behovet av fortsatt utredning inom rehabilitering eller den specialiserade sjukvården. Beslut om att genomföra en psykologisk undersökning fattas av skolpsykologen efter att tillräcklig information om elevens helhetssituation har samlats in.

5.2 Individuell elev- och studerandevård

Den individuella elev- och studerandevården innefattar skol- och studerandehälsovårdstjänster samt kurators- och psykologtjänster.

Om en anställd vid läroanstalten eller inom elevhälsan bedömer att det behövs psykolog- eller kuratorstjänster inom elevhälsan för att förebygga eller övervinna studiesvårigheter eller sociala eller psykiska svårigheter hos en studerande, ska den anställde tillsammans med den studerande utan dröjsmål kontakta elevhälsans psykolog eller kurator och lämna de uppgifter som den anställde känner till och som behövs för bedömning av behovet av stöd. Om det inte är möjligt att ta kontakt med eleven ska eleven

informeras om kontakttagandet. För eleven är det alltid frivilligt att använda tjänsterna. Även vårdnadshavaren ska informeras om kontakttagandet, om eleven inte förnekar det av en giltig orsak, med beaktande av elevens ålder och utvecklingsnivå samt sakens natur och elevens intresse. (Lag om elev- och studerandevård (1287/2013) 16 §)

När en sektorsövergripande expertgrupp som tillsatts för att stödja en enskild studerande behandlar ett ärende ska behandlingen basera sig på samtycke av den studerande, eller om han eller hon inte har förutsättningar att bedöma betydelsen av sitt samtycke, på samtycke av vårdnadshavaren. Med specifikt skriftligt samtycke av den studerande får behövliga samarbetsparter inom elevhälsan eller den studerandes närstående delta i behandlingen av ett ärende som gäller den studerande. Om en minderårig eller en annars omyndig på grund av sin ålder eller utvecklingsnivå inte har förutsättningar att självständigt bedöma sakens betydelse, kan vårdnadshavaren eller en annan laglig företrädare ge samtycke till detta i den minderåriges eller den omyndiges ställe. Medlemmarna i elevvårdsgruppen har dessutom rätt att i ett ärende som gäller en studerande begära råd av experter som anses behövliga och för experterna i detta syfte röja sekretessbelagda uppgifter med iakttagande av 26 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). (Lag om elev- och studerandevård 19 §)

5.2.1 Individuell elev- och studerandevård i Sibbo

Den sektorsövergripande expertgruppen sammankallas av den företrädare för undervisningspersonalen eller elevvårdstjänsterna som har upptäckt behovet. Också en elev eller vårdnadshavare kan begära att gruppen sammansätts. Gruppen behöver sammansättas om olika yrkesgruppers samarbete är nödvändigt för att kunna utreda elevens situation och ställa den till rätta. Den fallspecifikt sammansatta gruppen har i uppgift att utreda elevens behov av elevvårdstjänster, planera de nödvändiga tjänsterna och följa upp effekten av de avtalade åtgärderna. I princip deltar eleven, och beroende på situationen även vårdnadshavaren, alltid på den sektorsövergripande expertgruppens sammanträden. Uppgifterna som sammanställs i anslutning till den sektorsövergripande expertgruppens arbete dokumenteras i elevvårdsjournalen, där man också antecknar eventuellt utlämnande av uppgifter och grunden för detta. Uppgifterna är sekretessbelagda.

5.3 Konsultation och diskussioner mellan yrkesutbildade personer

Lärarna får konsultera elevvårdspersonalen i frågor kring en elevs välbefinnande. På så sätt säkerställer man att elever som behöver stöd får tillgång till kurators- eller psykologtjänster eller tjänster inom skolhälsovården och att lärarna får stöd för sitt arbete. Om konsultation begärs avseende en namngiven elevs situation, behövs samtycke från eleven eller vårdnadshavaren. Givna konsultationer dokumenteras i elevvårdens kundregister.

Läraren får diskutera elevens ärende med andra lärare eller med de sakkunniga i vilkas arbetsuppgifter det ingår att planera eller ge stöd för elevens lärande och skolgång. Diskussionen begränsas till den information som är nödvändig för att planera och i praktiken genomföra undervisningen eller stödet för lärandet och skolgången. Syftet med diskussionen ska vara att säkerställa att eleven får tillräckligt med stöd vid rätt tid. Läraren kan som stöd för sitt arbete till exempel behöva konsultera en speciallärare eller skolpsykolog. Lagen förutsätter inte att ovan nämnda diskussion dokumenteras, men ibland kan det vara nödvändigt att göra personliga anteckningar. Om någon åtgärd eller ett beslut i ett senare skede grundas på en sakkunnigs synpunkt, ska detta dock antecknas. Anteckningarna ska inte arkiveras, utan de ska förstöras då de inte längre behövs.

Skolans personal har tystnadsplikt i fråga om uppgifter om eleven och familjen som de får kännedom om i sitt arbete. Personalen får inte yttra dessa uppgifter åt utomstående. Utomstående är förutom aktörer utanför skolan även sådana i skolans personal som inte arbetar tillsammans med eleven. Tystnadsplikten gäller även efter att anställningsförhållandet har upphört. (Utbildningsstyrelsen: Stöd för lärande och skolgång och elevvård)

Bilaga 1: Memo för den undervisningsgruppsspecifika OKTU-gruppen

Memo för den undervisningsgruppsspecifika OKTU-gruppen

Datum:

Klass/undervisningsgrupp:

Närvarande:

Undervisningsarrangemang som ger förutsättningar för lärande

Arrangemang	Ej i bruk	I bruk	Tillräcklighet/effekt? Varför används inte arrangemanget?
Anpassning av lärmiljön			
Lektionens tydlighet: mål, struktur, tidsplanering, uppdelning och förenkling av instruktioner, anteckning av läxor innan lektionen avslutas			
Klassrumsmiljön: onödiga störningsmoment har minimerats, de fysiska förutsättningarna för lärande har setts över (belysning, ljudnivå, avskärmningar), placeringen i klassrummet har beaktats			
Tydliga regler och förväntningar på beteende som eleverna känner till			
Strukturering av undervisningen (varierande arbetssätt), uppdelning av uppgifter, uppdelning och strukturering av instruktioner (t.ex. genom numrering av arbetsmoment)			
Flexibel gruppindelning, flexibel användning av undervisningsutrymmen			
Förutseende av situationer: övergångssituationer, nya personer, gruppsammansättning, förändringar i dagens program			

Arrangemang och överenskommelser kring övergångssituationer och fria situationer: förutseende, strukturering, vuxenstöd, användning av utrymmen			
Differentierat undervisningsmaterial: ljudböcker, differentierade hemuppgifter, uppdelning av uppgifter i mindre delar, konkret material och hjälpmedel			
Individuella sätt att visa kunnande: svar på ordnivå, användning av dator, färdiga anteckningar, muntliga kompletteringar, kontroll av att arbetsredskap finns med, läxbok, läxklubb			
Differentiering av arbetssätt: arbete enligt arbetsplan, stationsarbete, projektarbete			

Pedagogiska stödarrangemang

Stödarrangemang	Ej i bruk	I bruk	Tillräcklighet/effekt? Varför används inte arrangemanget?
Tidsstrukturering (t.ex. Time Timer, timglas)			
Arrangemang vid prov och bedömning: muntligt prov, prov som kan kompletteras muntligt, parprov, komplettering med hjälp av lärobok, tillåtna stödanteckningar, separat utrymme, extra tid, prov uppdelade i flera delar			
Avtalade stödåtgärder: stödundervisning, specialundervisning på deltid, stöd av skolgångshandledare			
Ansvar och åtgärder som avtalats och dokumenterats tillsammans med vårdnadshavaren			
Planering av stödet: tillsammans med speciallärare, i samarbete med andra lärare, stöd och konsultation från elevvården, konsultation från externa aktörer			

Bedömning av lärandet

Bedömningspraxis	Ej i bruk	I bruk	Tillräcklighet/effekt? Varför används inte praxisen?
Bedömningen är mångsidig: eleven har olika sätt att visa sitt kunnande (inte enbart skriftliga prov)			
Bedömningen är transparent: eleven och vårdnadshavaren vet vad som bedöms och hur bedömningen genomförs			
Bedömningen är kontinuerlig och innehåller även interaktiv och personlig respons under läsåret			
Kontinuerlig självbedömning och kamratbedömning samt uppföljning			
Samtal om lärande med eleven och vårdnadshavaren			